БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 265 (16.348) | 13 ноябрь 1975 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

РЕСПУБЛИКА МАКТАБЛАРИДА, ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА РУС ТИЛИНИ ЎҚИТИШ ВА ЎРГАНИШНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА (БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ЯКУНЛАРИ БЎЙИЧА)

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кейинги вақтларда, айниқса КПСС XXIV съездидан кейин республикада ғоявий ҳаёт бирмунча активлашганлигини, меҳнаткашларнинг умумий таълим ва маданий даражаси анча кўтарилганлигини таъкидлайди. Бунинг ҳаммасида рус тили катта роль ўйнади ва ўйнамоқда, бу тил Совет Иттифоқидаги ҳамма миллат ва элатларнинг ўзаро муомала тили, кишиларни интернационал, ғоявий-сиёсий тарбиялашнинг кучли воситаси бўлиб қолди.

Шу йил Октябрь ойида Тошкентда мамлакат мактаблари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида рус тилини ўрганиш ва ўқитиш тажрибасига бағишланган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси ўтказилди. Конференция ҳамма қардош республикаларда бу ишнинг аҳволини чуқур ва ҳар томонлама муҳокама қилди, рус тилини ўрганиш ва ўқитишни янада такомиллаштиришга қаратилган қимматли тавсияларни ишлаб чиқди.

Мамлакатимиздаги ҳамма халқлар сингари Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳам қардошлик ва ҳамкорлик тили бўлиб қолган рус тилини эгаллашга интилишлари йилдан йилга ошиб бормоқда. Ҳозирги вақтда ҳамма ўқув юртларида ва меҳнат коллективларида бу тил ўрганилмоқда.

Кейинги вақтларда республикада мактаблар, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида рус тилини ўқитиш даражасини ошириш борасида катта ишлар ўтказилди, янгиланган программада ўқитишга ўтиш поёнига етмоқда, рус тилини ўрганиш самарадорлиги бирмунча кўтарилди.

Рус тили ва адабиётини ўқитиш ўқув-материал базасини мустаҳкамлаш, шу предмет бўйича кабинетлар жиҳозлаш, бу кабинетларни техникавий ўқитиш воситалари билан таъминлаш, актуал илмий-методик масалаларга бағишланган ўқув программалари, дарсликлар, қўлланмалар, дастурларни такомиллаштириш борасида кўп ишлар қилинди. 1970—1975 йиллар ичида рус тили ва адабиётига бағишланган 19 номдаги оригинал дарсликлар босилиб чиқди. Кўпдан-кўп бошқа методик материаллар ҳам нашр этилмоқда.

Кўпчилик областлар ва Тошкент шаҳрида рус тили ва адабиёти чуқур ўрганиладиган мактаб-интернатлар очилди, она тили ва рус тилида ўқитиш параллель олиб борилаётган умумий таълим мактаблари ҳамма жойларда ишлаб турибди.

Рус тили ўқитувчиларини тайёрлашга жиддий эътибор берилаяпти. 13 та педагогика институти, Тошкент ва Самарқанд давлат университетлари, бир қанча педагогика билим юртлари бу ишни муваффақиятли олиб бормоқдалар. Республика рус тили ва адабиёти педагогика институти ўқитувчи кадрлар тайёрлашга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Институт очилганидан бери ўтган 12 йил ичида 5 мингга яқин ўқитувчи тайёрлаб чиқарди. РСФСР ва Украина ССР педагогика олий ўқув юртлари Ўзбекистон мактабларига рус тили ўқитувчи кадрларини тайёрлашда ҳақиқий қардошлик ёрдами кўрсатяпти.

Халқ маорифини янада ривожлантириш тўғрисида КПСС XXIV съезди қарорларининг, партия ва ҳукумат кейинги қарорларининг амалга оширилиши рус тилини ўрганишни ташкил этишни яхшилашда муҳим роль ўйнади. Кейинги йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети мактабларда рус тили ўқитишни яхшилаш тўғрисида бир қанча муҳим қарорлар қабул қилдилар. Область, шаҳар ва район партия, совет ташкилотлари, халқ маорифи органлари ҳам турли тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Фан-техника революцияси шароитида республиканинг, умуман мамлакатнинг сиёсий ва социал-иқтисодий объектив тараққиёт заминлари, миллатлараро алоқа ва ҳамкорликнинг тез ўсиши рус тилини Совет Иттифоқидаги ҳамма миллат ва элатлар ўзаро муомаласининг муҳим воситаси сифатидаги аҳамиятини оширишга олиб бормоқда.

Шу шароитларда бундан буён ҳам рус тилини ўрганиш ва ўқитишни такомиллаштириш масалаларига эътиборни, республиканинг бутун жамоатчилиги томонидан шу муҳим ва масъулиятли ишга зўр эътиборни бундан буён ҳам бўшаштирмаслик зарур.

Ишни янада яхшилаш: мактабгача таълим-тарбия муассасаларида, қишлоқ бошланғич мактаблари ва саккиз йиллик мактабларда рус тили ўрганиш сифати оширилишини; рус тили дарсликлари ва ўқув-методика қўлланмалари такомиллаштирилишини, шу предметни ўқитиш ўқув-материал базаси мустаҳкамланишини, ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш борасида қўшимча чоралар кўрилишини; рус тили ва адабиётини ўқитиш мазмуни ва методикаси соҳасида илмий-тадқиқот ишлари кенгайтирилишини тақозо этади.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари рус тилини ўрганиш ва ўқитишни яхшилашда, ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ва уларни тарбиялашда халқ маорифи органларига ҳамда ўқув юртларининг педагогика коллективларига бундан буён ҳам ёрдам бериб туришлари; оммага идеологик таъсир кўрсатишнинг турли шакл ва воситалари — матбуот, телевидение, радио, оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ишларидан шу мақсадларда кенг кўламда фойдаланишлари керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети рус тилига меҳнаткашларни маънавий жиҳатдан ўстириш, совет кишиларини интернационал руҳда, ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг муҳим воситаси сифатида катта аҳамият бериб, область, шаҳар ва район партия комитетларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, Маориф, Олий ва ўрта махсус таълим министрликларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Давлат ҳунар-техника таълими комитетига, республиканинг мактабгача тарбия муассасалари, мактаблари, ўқув юртлари бўлган бошқа министрликлари ва идораларига Бутуниттифоқ илмий-амалий конференциясининг тавсияларини ҳисобга олган ҳолда, республика аҳолисининг ҳамма табақалари орасида рус тили ва адабиётини ўқитиш ва ўрганишни янада такомиллаштириш, меҳнаткашларни, айниқса ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда рус тили ва адабиётининг ролини ошириш борасида перспектив тадбирлар ишлаб чиқиш вазифасини топширди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органлари зиммасига:

— мактабгача ёшдаги болаларнинг рус тили ўрганишини тубдан яхшилаш чораларини кўриш, бунинг учун болалар боғчаларининг катта группалари ва тайёрлов группаларида рус тилидан машғулотлар ташкил этиш;

— партия ва совет органлари билан биргалашиб ҳамма область марказларида рус тили чуқур ўрганиладиган интернат-мактаблар очиш, шундай йўналишдаги умумий таълим мактабларини барча чоралар билан кўпайтириш вазифаларини топширди.

Республика Маориф министрлигига, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига қуйидагилар таклиф қилинади:

— ҳамма ўқув юртларида рус тили ва адабиёти ўқитиш даражасини ошириш, ҳамма жойларда рус тили кабинетлари очиш ва уларни кўргазмали қуроллар, техникавий ўқитиш воситалари билан, справка адабиёти ва ўқув-методика адабиёти билан таъминлаш; энг яхши педагоглар иш тажрибаларини пропаганда қилишни кучайтириш; техникавий ўқитиш воситалари қўлланилган янги, прогрессив ўқитиш методикасини активроқ жорий этиш;

— мактабларда, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида сўзлашув нутқи малакасини ривожлантириш мақсадида рус тилини факультатив ўрганишни тезроқ жорий қилиш, турли типдаги тўгараклар очиш, синфдан ва аудиториядан ташқари оммавий тадбирларни мунтазам равишда ўтказиб туриш;

— мактаблар, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг ўқув планларида рус тилини ўрганишга мақбул соат сони ажратиш масаласини кўриб чиқиш ва СССР Маориф министрлиги билан Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига таклифлар киритиш;

— педагогика олий мактабларида ва университетларда рус тили ўқитувчилари ва мактабгача тарбия муассасаларининг мураббийлари профессионал тайёргарлиги ва ғоявий-сиёсий тарбиясини яхшилаш; рус тили ва адабиёти ўқитувчиларини қатнаб ва сиртдан ўқитиш системаси самарадорлигини ошириш; тегишли педагогика таълимини олмаган ҳамма ўқитувчилар сиртқи ёки кечки педагогика ўқув юртларида ўқишга жалб этилмоғига эришиш;

— республика педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтида, ўқитувчилар малакасини ошириш марказий ва область институтларида, педагогика институтлари ва университетларнинг рус тили ва адабиёти кафедраларида ўқитиш, ўрганиш методикаси, ижобий тажрибаларни умумлаштириш ва ёйиш соҳасидаги ишларни кучайтириш.

Рус тилини ўқитиш ва ўрганиш проблемаларига оид методик ишларнинг аҳволи ва уларни ташкил этиш масалаларини коллегияларда вақти-вақтида тинглаб туриш;

— педагогика ўқув юртлари ва университетлар билан умумий таълим мактаблари ўртасида рус тили ва адабиёти ўқитувчиларига доимий ва амалий ёрдам кўрсатиш борасидаги алоқаларни ривожлантириш ва янада мустаҳкамлаш чораларини кўриш.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика Госплани зиммасига тегишли министрликлар билан биргалашиб педагогика олий мактаблари ва университетларнинг рус тили ва адабиёти факультетларига рус тили ўқитувчиларига жуда муҳтож областлардан студентлар қабул қилиш планларини ошириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш вазифасини топширди.

Партия, совет ташкилотларига халқ маорифи органлари билан биргалашиб, рус тилини кенг меҳнаткашлар оммаси ўрганишини янада такомиллаштириш билан боғлиқ ҳамма ишлар яхшиланишига алоҳида эътибор беришлари таклиф этилди. Ҳамма жойларда рус тили ва адабиётини ўрганиш халқ университетларини очиш мақбул деб топилди. Область, шаҳар ва район ҳарбий комиссариатлари ва ДОСААФ ташкилотлари биргалашиб аскарликка чақирилувчилар учун рус тилини янада яхшироқ ўргатувчи қисқа муддатли курслар очиш тавсия қилинди.

Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги шу университетлар ва курслар учун ўқув планлари ва программаларини, ўқув-методика қўлланмалари ва кўргазмали қўлланмалар ишлаб чиқишлари, уларни юқори малакали педагогик кадрлар билан таъминлашлари керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетига болалар боғчаларининг мураббийлари, мактаб ўқувчилари учун, ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчилари ва олий мактабларнинг студентлари учун, халқ университетлари ва қисқа муддатли курсларнинг тингловчилари учун рус тилидан дарсликлар ва ўқув методик адабиёт нашр этиш, шу дарсликлар ва адабиётнинг мазмуни ва полиграфик ижроси сифатига алоҳида эътибор бериш вазифаси топширилди.

Газета ва журналларнинг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетига рус тили ва адабиётини ўқитиш ва ўрганиш масалаларига бағишлаб чиқариладиган мақолалар ва эшиттириш программаларининг ғоявий-назарий ва профессионал даражасини ошириш, ўқитувчи ва мураббийларнинг илғор тажрибаларини, ҳозирги замон фанининг рус тилини ўқитиш соҳасида эришган ютуқларини пропаганда қилишни кучайтириш таклиф этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ушбу қарорни область, шаҳар ва район партия комитетларида, Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитетида, Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитетида, ўқув юртлари ва мактабгача тарбия муассасалари бўлган бошқа министрликлар ва идораларда, республика, область ва район ҳарбий комиссариатлари ҳамда ДОСААФ ташкилотларида муҳокама қилишни топширди.

Л. И. БРЕЖНЕВ В. ШЕЕЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Суҳбат пайти. В. Мусаэльян фотоси.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Германия Федератив Республикасининг федерал Президенти В. Шеелни 11 ноябрь куни Кремлда қабул қилди. Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Германия Федератив Республикаси федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Г. Д Геншер қатнашдилар.

Икки ўртада бўлган фикрлашув чоғида СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги икки томонлама муносабатлар аҳволига доир масалалар, шунингдек бу муносабатларни янада ривожлантириш истиқболлари ҳақида гаплашилди. Шу билан бирга ҳар икки давлатнинг ўзаро муносабатларидаги ижобий ўзгаришларни мустаҳкамлаш мақсадида қилинган ишлар мамнуниятли бўлаётганлиги айтилди ҳамда СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги ҳамкорликни бундан буён ҳам жонли, динамик мазмун билан тўлдиришга, уни янги конструктив элементлар билан бойитишга қатъий аҳд қилинганлиги яна таъкидланди.

Ҳар икки томон 1970 йил 12 августдаги Москва шартномасига асос қилиб олинган принциплардан келиб чиқиб СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги ҳамжиҳатликни изчиллик билан чуқурлаштириб ва ривожлантириб бориш Европа қитъасида тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг ўз таъсирини доимий ўтказувчи омили бўлиб қолиши лозим, деб якдиллик билан қатъий ишонч билдирдилар.

Халқаро проблемалар муҳокама қилинаётганида икки томон кескинликни юмшатиш, давлатларнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлигини авж олдириш тенденцияси мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд қилдилар. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш муваффақиятли якунланганлиги бу йўлда янада олдинга силжиш учун қулай шарт-шароит вужудга келтиради.

Суҳбат ишчанлик, дўстона вазиятда ўтди.

Суҳбатда совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов; СССРнинг Германия Федератив Республикасидаги элчиси В. М. Фалин; Германия Федератив Республикаси томонидан — федерал Президент маҳкамасининг раҳбари, стаст-секретарь П. Франг ва Германия Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси У. Зам ҳозир бўлдилар.

АНГОЛА ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ДОКТОР АГОСТИНЬО НЕТО ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

ЛУАНДА

Ангола мустақил деб эълон қилинганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми, совет халқи номидан ва шахсан ўз номимдан самимий қутловларни ва мамлакатингизнинг халқига мустақил давлат бўлиб ривожланишни тилаб билдирган яхши истакларимизни қабул қилишингизни сўрайман.

Мамлакатингиз халқларининг Ангола озодлик халқ ҳаракати раҳбарлиги остида мустақилликка эришганлиги Африка халқларининг Африка қитъасида мустамлакачилик ва ирқчиликнинг сўнгги ўчоқларини тугатиш учун муваффақиятли курашганлигини кўрсатувчи ғоят буюк сиёсий ғалабадир.

Совет Иттифоқи ўзининг интернационал бурчини адо этиб, ҳамиша Анголанинг курашаётган халқи томонида бўлди, унинг ватанпарвар кучларига ҳар тарафлама ёрдам ва мадад бериб турди. Ангола учун тарихий ҳисобланган мана шу кунда совет халқи ангола халқига озодлик, миллий бирлик ва мамлакатнинг территориал яхлитлиги шароитида янги турмуш қуришда муваффақиятларга эришувини қизғин тилайди.

Совет Иттифоқи ўзининг барча давлатлар ўртасида тенг ҳуқуқлилик ва дўстликдан иборат ўзгармас сиёсатига, шунингдек, халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш принципларига амал қилган ҳолда, Ангола Халқ Республикасини суверен мустақил давлат сифатида таниганилигини, у билан дипломатик муносабатларни ўрнатишга ҳамда элчихоналар даражасида дипломатия ваколатхоналарини айирбошлашга тайёр эканлигини билдиради.

Ишонаманки, Совет Иттифоқи билан Ангола Халқ Республикаси ўртасида мамлакатларимиз халқларининг манфаатлари йўлида, тинчлик, демократия ва социал тараққиётни кўзлаб дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари муваффақиятли ривожланаверади.

Н. ПОДГОРНИЙ.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Фарғона областидаги Тошлоқ районининг қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари 1975 йилги юксак мажбуриятларни ва умуман беш йиллик планни бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақага қўшилиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари, 10 ноябрда 100,4 процент, беш йиллик планни эса 106,5 процент қилиб адо этдилар.

Бу йил район хўжаликлари давлатга 46,6 минг тонна «оқ олтин» сотдилар.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, планга қўшимча равишда давлатга 4,8 минг тонна пахта сотишга, ялпи пахта ҳосилини 51,5 минг тоннага етказишга, барча қишлоқ хўжалик экинларини йиғиштириб олишни қисқа муддатларда тугаллашга, 1976 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ва чорва қишловини уюшқоқлик билан ўтказишга қарор қилдилар.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

1975 йилда пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажарганлиги учун қуйидаги район республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилсин:

Фарғона областдаги **Тошлоқ райони** (район партия комитетининг секретари ўрток **Маҳмудов**, район ижроия комитетининг раиси ўрток **Абдураҳмонов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши бошқармасининг бошлиғи ўрток **Ҳасанов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўрток **Колесников**, район суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи ўрток **Умаров**, район комсомол комитетининг секретари ўрток **Ортиғалиев**).

Германия Федератив Республикаси Президенти Вальтер Шеелнинг Совет Иттифоқига визитига доир

Германия Федератив Республикаси Президенти Вальтер Шеель СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

В. Шеель 1919 йил 8 июлда Золинген шаҳрида туғилган. 1946 йилда у эркин демократик партияга аъзо бўлиб кириб, ўзининг сиёсий фаолиятини бошлади. 1953 йилдан бошлаб бундестагнинг ҳамма чақириқларига депутат бўлиб сайланмоқда. 1961—1966 йилларда В. Шеель ривожланаётган мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлик ишлари бўйича министр бўлиб турди. 1967—1969 йилларда эса бундестагнинг вице-президенти лавозимида ишлади. 1968 йилда В. Шеель эркин демократик партиянинг раиси бўлиб сайланди ва шу лавозимда 1974 йилнинг май ойига қадар ишлади. Германия социал демократлар партияси — эркин демократик партиянинг 1969 йил октябрида коалицион ҳукумати тузилгандан кейин В. Шеель федерал канцлер ўринбосари ва Германия Федератив Республикасининг ташқи ишлар министри бўлиб қолди. 1974 йил 15 майда В. Шеель Германия Федератив Республикасининг президенти бўлиб сайланди.

В. Шеель эркин демократик партия раиси, шунингдек ташқи ишлар министри сифатида Германия Федератив Республикаси ташқи сиёсатини Европадаги мавжуд реалликларни ҳурматлаш негизида қайта қуришга актив ёрдам берди. У СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида 1970 йил 12 августдаги шартномани ишлаб чиқишда бевосита қатнашди ва собиқ канцлер В. Брандт билан бирга бу шартномани Германия Федератив Республикаси номидан имзолади. Шартнома СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларда туб бурилишни бошлаб берди ва Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш ишига қўшилган катта ҳисса бўлди. Кейинроқ В. Шеель Москва шартномасини конкрет, конструктив мазмун билан тўлдириш, СССР билан ГФР ўртасида ҳар томонлама ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш зарурлигини бир неча марта уқтириб ўтди.

Биринчи марта В. Шеель 1969 йилда эркин демократик партиядан сайланган бундестаг депутатлари делегациясига бош бўлиб СССРга келиб кетди. Кейинги йилларда у ташқи ишлар министри сифатида Совет Иттифоқига бир неча марта келди.

В. Шеелнинг бизнинг мамлакатимизга ҳозирги келиши — Германия Федератив Республикаси Президентининг Совет Иттифоқига қилган биринчи визитидир.

Совет кишилари олий меҳмоннинг келишини табриклаб бу визит СССР билан ГФР ўртасида давлатлараро муносабатларни ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантиришга, кескинликни юмшатиш, Европада ва жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб мамлакатларимиз халқлари ўртасида ишонч ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб умид билдирадилар.

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ МЕҲНАТ МУВАФФАҚИЯТИ

Тошкент областининг қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга сабзавот, картошка, ҳўл мева, ва полиз экинларининг маҳсулотларини сотиш юзасидан зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан аввал бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 353 минг тоннадан кўпроқ сабзавот, 53 минг тонна картошка, 67 минг тонна ҳўл мева ва 86 минг тонна полиз экинлари маҳсулоти етказиб берилди.

Область колхозлари ва давлат хўжаликлари мева-сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан тўққизинчи беш йиллик халқ хўжалик планларини анча ошириб бажардилар. Беш йиллик пландан ташқари давлатга 285,6 минг тонна сабзавот, 46,6 минг тонна полиз маҳсулоти, 28,8 минг тонна мева ва 27,9 минг тонна картошка сотилди. Давлатга картошка ва сабзавот топшириш ҳамда қиш мавсуми учун шу маҳсулотларни тайёрлаш давом этмоқда.

Область колхоз ва совхозлари қолган ҳосилни йиғиштириб олишни тугалламоқдалар, 1976 йил ҳосили учун кузги-қишки дала ишларини ўтказмоқдалар.

5.200.000 ТОННА УЧУН

1975

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 12 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	мавсум бошидан	шу жумладан машинада: бир кунда	шу жумладан машинада: мавсум бошидан
ТОШКЕНТ	0,17	114,53	0,06	111,78
СИРДАРЁ	0,40	113,48	0,11	112,40
ҚҚ АССР	0,47	111,89	0,29	99,35
АНДИЖОН	0,23	110,56	0,12	92,16
СУРХОНДАРЁ	0,38	105,93	0,40	100,00
ХОРАЗМ	0,48	105,25	0,37	70,23
ФАРҒОНА	0,42	104,65	0,17	88,89*
НАМАНГАН	0,33	103,24	0,13	85,67
Самарқанд	0,62	97,49	0,14	64,63
Жиззах	0,44	95,90	0,04	75,80
Қашқадарё	0,44	92,77	0,58	69,19
Бухоро	0,42	75,38	0,43	18,75
Республика бўйича	0,40	102,18	0,23	82,88*
Шу жумладан ингичка толали пахта				
НАМАНГАН	1,20	169,68		
СУРХОНДАРЁ	0,74	105,10		
БУХОРО	0,70	103,62		
Қашқадарё	1,05	89,99		
Республика бўйича:	0,82	103,36		

*) Маълумот аниқланган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлажак сессиясига тайёргарлик ишлари бошланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ план-бюджет ва тармоқ доимий комиссиялари Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1976 йилги давлат плани ва давлат бюджетини олдиндан кўриб чиқишга киришдилар, чунки улар ана шу масалалар юзасидан ўз хулосаларини Олий Советга тақдим этишлари лозим.

12 ноябрь куни Тошкентда республикадаги бир қанча министрлик ва идораларнинг раҳбарлари иштирокида Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссиясининг мажлиси бўлди. Олий Совет сессиясига тайёргарлик кўриш юзасидан асосий тадбирлар плани тасдиқланди, республика халқ хўжалик плани ва бюджетининг айрим бўлимларини депутатлар мутахассислар, олимлардан тузиладиган тайёргарлик комиссияларида кўриб чиқиш тартиби ва муддатлари белгиланди. (ЎзТАГ).

А. А. ГРОМИКО ҲУЗУРИДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Москвада меҳмон бўлиб турган Ливия ташқи ишлар министри вазифасини ижро этувчи Абузайд Дордни 12 ноябрда қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет — Ливия муносабатларини янада ривожлантириш ва кучайтириш масалалари юзасидан шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи бир актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди. (ТАСС).

ЮКСАК ТАЛАБЧАНЛИК ВАЗИЯТИДА

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

Республика партия ташкилотларида ҳисобот-сайловлар меҳнаткашларнинг тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун қаҳрамонона кураш олиб бораётган бир шароитда ўтмоқда. Ҳисобот ва сайлов йиғилишлари КПСС XXV съезди арафасида ўтаётгани учун ҳам улар партия ва халқимиз ҳаётидаги бу муҳим воқеага пухта тайёргарликнинг муҳим босқичидир. В. И. Ленин таъкидлаганидек, коммунистлар навбатдаги съездга тайёргарлик кўрар эканлар, уларнинг вазифаси съездга ҳар томонлама пухта ўйланган ва якунланган амалий тажриба билан боришдир.

Партия группалари ва цех партия ташкилотларида тугалланган йиғилишлар таҳлили шуни кўрсатдики, кўп ҳисобот ва сайлов йиғилишлари юксак ташкилий ва ғоявий-сиёсий даражада, ишчанлик ҳамда коммунистларнинг бир-бирларига нисбатан ўзаро талабчанлиги руҳида ўтди. Коммунистларнинг йиғилишларда қатнашиш даражаси ўтган йилдагидан анча юқори бўлди. Ҳар икки коммунистдан бири ҳисобот докладини муҳокама қилишда актив қатнашди.

Партия группалари ташкилотчилигига, цех партия ташкилоти секретарлигига ва бюро аъзолигига энг обрўли, сиёсий етук ва ташаббускор кишилар сайланди. Сайлаб қўйилган партия етакчилари составининг умумий билим даражаси ошди, улар орасида ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлар, ишчи ва колхозчилар, хотин-қизлар ҳамда халқ хўжалиги мутахассислари кўпчиликни ташкил этади.

Шу кунларда бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот ва сайловлар бўлиб ўтмоқда. Йиғилишларда коммунистлар мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш ва совет халқи турмуш фаровонлигини яхшилашга қаратилган КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида партиямиз эришаётган муваффақиятларни алоҳида таъкидламоқдалар. Йиғилиш қатнашчилари Совет Иттифоқининг халқаро миқёсдаги обрўсини янада оширган, бутун дунёда тинчликсевар кучлар мавқеини мустаҳкамлашда катта роль ўйнаган КПСС ленинчи Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг ташқи сиёсат соҳасидаги собитқадам актив фаолиятини тўла ва якдиллик билан маъқулладилар.

Йиғилиш иштирокчиларининг асосий диққат-эътибори меҳнаткашларни қўйилган масалаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар этишда партия ташкилотларининг роли ва жанговарлигини оширишга қаратилмоқда. Улар эришилган ютуқларга танқидий ёндошиб, ишлаб чиқаришнинг янгидан-янги резервларини топмоқдалар, беш йилликнинг якунловчи йили планлари ва мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришнинг йўл-йўриқларини белгилаб олмоқдалар.

Тошкент областининг Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози коммунистлари ҳисобот давридаги ишларни аниқ ва принципиаллик билан якунлаб, келгуси вазифаларни белгилаб олдилар. Бу хўжаликда пахта тайёрлаш йиллик плани 130 процентдан ошириб бажарилди, шунингдек машина терими плани ҳам анча ошириб уддаланди. «Аммо бу муваффақиятлар чегара бўлолмайди, — деди йиғилишда бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Иброҳимов.— бизда ҳали катта резервлар бор. Коммунист ва комсомол аъзолари шу кунларда далаларда бўлишлари, меҳнатга лаёқатли барча колхозчиларни пахта йиғим-теримига жалб қилишлари, кўрак териш техникасидан ва механик подборшчиклардан унумли фойдаланишлари керак. Булар бизга социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажаришимиз учун имконият беради».

Йиғилишларда социалистик мусобақани янада ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор билан қаралаётгани диққатга сазовордир. Коммунистлар КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорининг бажарилишини атрофлича таҳлил қилмоқдалар. Андижон машинасозлик заводи, Қўқон пайпоқ тўқув комбинати, Тошкентдаги 2-вагон депоси, Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз, Калинин районидаги «Ленин йўли» колхози ва бошқа бир қатор партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистларнинг авангардлик роли тўғрисида очиқ ва қизғин сўзлар айтилди.

Ўтган йиғилишлар шундан далолат берадики, партия ҳужжатларини алмаштириш даврида партия ташкилотларида ўтказилган ишлар партия ҳаётига сезиларли таъсир кўрсатди. Партия ташкилотлари янада активроқ ва ташкилий жиҳатдан кучлироқ ҳаракат қилмоқдалар. Коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги аҳвол учун, КПСС Устави талабларининг бажарилиши учун масъулияти ортди. Қуйи партия звенолари ишлаб чиқаришга ва коллективнинг ижтимоий фаолиятига таъсир ўтказишнинг янги форма ва методларини топиб, изчиллик билан жорий этмоқдалар.

Бу йилги ҳисобот-сайловларнинг яна бир ижобий хусусияти шундан иборатки, у танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида, партия ташкилотлари фаолиятининг туб вазифалари ҳақида эркин фикр олишув таъминланган бир шароитда ўтмоқда. Бунда айниқса КПСС Марказий Комитетининг «Тамбов область партия ташкилотида танқид ва ўз-ўзини танқиднинг аҳволи тўғрисида»ги қарори муҳим роль ўйнамоқда. Бу қарор республикадаги барча партия ташкилотларида кенг муҳокама қилинди.

Коммунистлар ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги камчиликларни партиявий принципиаллик билан очиб ташламоқдалар. «Ишнинг муваффақияти ҳар бир коммунистнинг ўз вазифасини сидқидилдан адо этишига боғлиқдир, — деди ҳисобот-сайлов йиғилишида Коғон ёғ экстракция заводининг катта мастери Е. Застенский. — Биз ҳар сменада 60-70 тоннадан ёғ ишлаб чиқарамиз. Бироқ ускуналар ўз вақтида жорий ремонт қилинмаётгани, техникадан унумли фойдаланилмаётгани, хом ашё нобудгарчилигига йўл қўйилаётгани учун тез-тез топшириқлар бажарилмай қолади».

Қорақалпоғистоннинг Беруний ва Тўрткўл районлари хўжаликлари, Шеробод районидаги Будённий номли совхоз, СССР Нефть ва газ саноати министрлигига қарашли 8-трестнинг 9-қурилиш бошқармаси ва бошқа бир қатор бошланғич партия ташкилотларида йиғилишлар юксак талабчанлик руҳида ўтди.

Йиғилишларда коллектив ўртасида ғоявий-тарбиявий ишлар, коммунистларнинг активлигини ошириш, партия интизомини мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш масалалари кенг муҳокама қилинди. Партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқидан қандай фойдаланаётгани, касаба союзлари, комсомол ташкилотлари ва халқ контроли органларига қандай раҳбарлик қилаётганликлари атрофлича кўриб чиқилмоқда.

Коммунистларнинг активлиги ошди. Ҳисобот докладларини муҳокама қилишда аввалги ҳисобот-сайлов кампаниясидагига қараганда анча кўп партия аъзолари қатнашмоқдалар. Юқори Чирчиқ районида ҳар уч коммунистнинг бири, Янгийўл районида йиғилишда иштирок этган партия аъзоларининг 40 процентдан кўпроғи музокараларда сўзга чиқдилар. Аммо, шуни ҳам таъкидлаш керакки, Фарғона, Бухоро ва Хоразм областларида коммунистларнинг партия йиғилишларига иштироки талаб даражасида бўлмаётир. Бир қатор бошланғич партия ташкилотларида йиғилишларга қатнашган коммунистлар сони ўтган йилдагидан анча оз бўляпти.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ҳар бир ҳисобот-сайлов йиғилишининг муваффақиятли ўтиши, унинг келгуси ишларга таъсири кўп жиҳатдан йиғилишга пухта тайёргарлик кўришга боғлиқдир. Бошланғич партия ташкилотлари эндиликда йиғилишдан олдин унга тайёргарлик кўриш планларини тузиб чиқиб, уни амалга оширишда барча коммунистларнинг иштирокини таъминламоқдалар. Бу соҳада айниқса Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи, «Каршистрой» бошқармаси, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхози ҳамда бошқа кўпгина бошланғич партия ташкилотлари фаолияти диққатга сазовордир.

Жарқўрғон районидаги «Сурхон» совхози коммунистлари йиғилишига пухта тайёргарлик кўрилгани сабабли бу ҳисобот-сайлов йиғилиши ишчанлик билан, юксак ғоявий-сиёсий даражада ўтди. Партия комитети секретари докладида ҳам, коммунистларнинг сўзларида ҳам Сурхондарё областидаги энг илғор хўжаликлардан бири бўлган ана шу совхоз эришаётган муваффақиятлар манбаи нималардан иборат эканлиги аниқ кўрсатилди, ишлаб чиқаришнинг туб резервлари очиб берилди, хўжаликка ва маданий-маиший қурилишга партиявий раҳбарликда йўл қўйилган камчиликлар таҳлил қилинди. Натижада йиғилиш аниқ мақсадга қаратилган қарор қабул қилди.

Ҳисобот ва сайловлар муносабати билан партия комитетлари олдида ҳам муҳим вазифалар турибди. Жуда кўп шаҳар ва район партия комитетлари йиғилишни ўтказишнинг аниқ графигига эгадирлар. Улар ҳисобот-сайлов йиғилишларига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда бошланғич партия ташкилотларига атрофлича ёрдам кўрсатмоқдалар. Партия комитетлари йиғилишларга тайёргарлик кўриш юзасидан белгиланган энг яхши планларни маъқуллаб, барча бошланғич партия ташкилотларига шундан намуна олиш учун тавсия этдилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларига раҳбарликни таъминлашда бу жараённи бошқариш, ҳар бир йиғилишнинг бориши ва якунини ўз вақтида таҳлил қилиш, ижобий тажрибаларни умумлаштириш ва ёйиш, камчиликларни тезкорлик билан очиб ташлаш ва тугатиш айниқса муҳим аҳамият касб этади. Бу соҳада Тошкент область партия комитети оқилона иш қилди. Бу ерда дастлабки йиғилишлардан сўнг район ва шаҳар партия комитетлари секретарлари иштирокида йиғилишлар якуни муҳокама қилинди. Область партия комитети бир қатор партия комитетлари диққат-эътиборини ҳисобот ва сайловларга раҳбарликни янада яхшилаш зарурлигига қаратди. Андижон, Сирдарё ва бошқа область партия комитетлари ҳам ишни ана шундай ташкил этдилар. Бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, область, шаҳар ва район партия комитетлари аъзолари иштирок этаётирлар.

Ҳар бир ҳисобот-сайлов йиғилишининг коммунистлар ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолишига, уларни янада активроқ ҳаракат қилиши учун озуқа беришига, бошланғич партия ташкилотлари жанговарлигини оширишда муҳим роль ўйнашига эришиш лозим. Афсуски, ҳамма жойда ҳам йиғилишлар ана шундай юксак савияда ўтяпти, деб бўлмайди. Баъзи ҳисобот докладлари умумий фикр юритишдан иборат бўлиб қолмоқда, уларда принципиал ва конкрет танқид йўқ. Коммунистларни туб вазифаларни ҳал этишга сафарбар этиш руҳи сезилмайдиган ноаниқ қарорлар қабул қилиш ҳоллари ҳам рўй бермоқда.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари ана шу ва бошқа бир қатор камчиликларга жиддий эътибор беришлари лозим. Ҳар бир ҳисобот-сайлов йиғилишига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш қаттиқ назорат остига олиниши, йиғилишларнинг юксак ташкилий ва ғоявий-сиёсий даражада, ишчанлик билан, коммунистларнинг актив иштирокида ўтишини таъминлаш зарур. Йиғилишларда шундай шароит яратиш кераккки, токи ҳар бир коммунист партия ташкилоти ва унинг раҳбар органи фаолияти тўғрисида ўз фикрини билдира оладиган, уни янада яхшилаш юзасидан таклифлар кирита оладиган бўлсин. Ишни ана шундай ташкил этиш партия ҳаёти ленинча нормаларидан, КПСС Уставининг партия ички демократияси тўғрисидаги қоидасидан келиб чиқадиган талабларни бажариш демакдир.

Ҳисобот ва сайлов йиғилишида партия комитети ва партбюронинг янги составини шакллантириш, партия ташкилоти секретарини ҳамда шаҳар ва район партия конференцияларига делегатларни сайлаш муҳим ўрин эгаллайди. Ҳар бир коммунист жанговар ва ишчан партия органи сайланишига шахсий масъулият сезган ҳолда ёндошиши лозим. Раҳбарлик органларида ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, шунингдек коммунист хотин-қизларнинг кенг иштирок этиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш зарур.

Йиғилишлар тугагандан сўнг коммунистлар билдирган танқидий фикр ва мулоҳазалар ҳамда таклифларни диққат билан кўриб чиқиш, уларни жорий этиш учун конкрет тадбирлар белгилаш ва амалга ошириш лозим.

Республикамиз меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йили план ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш, КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақада актив қатнашмоқдалар. Далаларда сув камчил бўлган бу йилги ғоят оғир шароитда етиштирилган «оқ олтин»ни сўнгги курагигача йиғиштириб олиш учун умумхалқ кураши қизғин давом этмоқда. Партия ташкилотлари ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларининг синалган барча усул ва услубларини меҳнаткашларни тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш, келгуси беш йилликда янада юксакроқ марраларни эгаллаш ишига сафарбар этишга қаратилмоғи лозим. Партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов кампанияси ҳам ана шу мақсадга бўйсиндирилмоғи зарур.

Г. ОРЛОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессияси 2 декабрда чақирилиши муносабати билан СССР Олий Совети палаталарининг план-бюджет комиссиялари, соҳа комиссиялари ва ёшлар билан ишлаш комиссияларига СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1976 йилги давлат планини, СССРнинг 1976 йилги давлат бюджетини ва 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни олдиндан кўриб чиқиш ҳамда шулар юзасидан СССР Олий Советининг палаталарига хулоса тайёрлаш вазифасини топширди.

11 ноябрда СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари И. С. Грушецкий билан СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари, саноат комиссиялари, транспорт ва алоқа комиссиялари, қурилиш, бинокорлик материаллари саноати комиссиялари, қишлоқ хўжалиги комиссиялари, халқ истеъмоли моллари комиссиялари, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиялари, халқ маорифи, фан ва маданият комиссиялари, савдо, маиший хизмат ва коммунал хўжалик комиссиялари, табиатни қўриқлаш комиссиялари ҳамда ёшлар билан ишлаш комиссиялари вакилларининг кенгашини ўтказдилар. Кенгашда СССРнинг 1976 йилги давлат плани ва давлат бюджети билан 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни олдиндан кўриб чиқиш юзасидан палаталар доимий комиссиялари ишини ташкил этиш масалалари муҳокама қилинди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИДА

Мамлакатнинг 1976 йилги халқ хўжалик плани ва бюджети яқинда СССР Олий Советида муҳокама қилиниши муносабати билан палаталар доимий комиссияларининг аъзолари бўлган депутатлар шу масалалар хусусида СССР ҳукумати тақдим этган материаллар ва ҳужжатларни дастлабки тартибда қараб чиқа бошладилар.

11 ноябрда Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари ҳамда тармоқ комиссиялари ва ёшлар ишлари билан шуғулланувчи комиссиялар вакиллари иштирокида қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

СССР Халқ хўжалигини ривожланишнинг 1976 йилги давлат плани лойиҳаси тўғрисида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси Н. К. Байбаков доклад қилди. Мажлис иштирокчилари шунингдек, СССРнинг 1976 йилги давлат бюджетининг лойиҳаси тўғрисида ва 1974 йилги давлат бюджетининг ижроси хусусида СССР Молия министри В. Ф. Гарбузовнинг докладини тингладилар.

Иттифоқ Совети план-бюджет комиссияси раиси Г. И. Вашенко доимий комиссиялар раҳбарларининг топшириғига мувофиқ халқ хўжалик планини ва давлат бюджетини ҳамда бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда қараб чиқиш юзасидан план-бюджет ва тармоқ комиссияларининг иш тартиби тўғрисида ахборот берди.

1976 йилги план ва бюджет лойиҳаларининг тегишли қисмларини қараб чиқиш учун ўн бешта қўшма тайёргарлик комиссиялари тузилди. Мажлисда СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, иттифоқдош республикалар давлат план комитетларининг раислари ва молия министрлари, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, ВЦСПСнинг ва бошқа ташкилотларнинг масъул ходимлари қатнашдилар.

(ТАСС).

Республика ахборот-ҳисоблаш маркази ташкил топганига кўп вақт бўлгани йўқ. Бу ерда бошқаришнинг автоматик системаси программаси ҳам ишлаб чиқилмоқда. Суратда: маълумотлар тайёрлаш бўлимининг энг яхши операторларидан Мастура Убайдуллаева иш устида.

Т. Каримов фотоси.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ — ДИҚҚАТ ЭЪТИБОРИМИЗДА

ЖИЗЗАХ ЖАМОЛИ

Бугунги Жиззахни жуда кенг қурилиш майдонига ўхшатса бўлади. Яқин вақтларгача саноқли ҳисобланган кўтарма кранларни бугун санаб адоғига етиб бўлмайди. Республикада энг йирик устки трикотаж буюмлари фабрикаси, керамзит заводи, йўл техникаларини ремонт қиладиган завод, мармар ва гранит цехи каби саноат корхоналари, алоқа уйи, гидроузел, сув таъминоти қурилмаси, канализация қурилишлари жадал давом этяпти.

Беш йилликнинг якунловчи йилида шаҳарда ҳаммаси бўлиб 25 миллион сўмлик қурилиш ишларини амалга ошириш мўлжалланган. Бу, ўтган йилгидан қарийб 15 миллион сўмлик кўпдир. Қурувчилар дастлабки тўққиз ой мобайнида мўлжаллнганидан қарийб 1 миллион сўмлик кўп иш қилдилар. Бу шаҳар қурилиш тарихида эришилган энг юқори суръат бўлди. Бунинг боиси бор. Шаҳар қурилишида республиканинг барча областларидан келган қурувчилар иштирок этяпти. Бухоро, Тошкент ва Самарқанд, Қўқон ва «Голодностепстрой» бунёдкорлари шаҳар қурувчиларига оға-инилардек мадад бермоқдалар.

Жиззах шаҳри яқин 20 йил ичида 250 минг киши яшайдиган, енгил саноат кескин ривожланган гўзал ва кўркам шаҳарга айланади. У икки мингинчи йилга мўлжалланган Бош план асосида қурилмоқда. Шунинг учун қурилиш объектларини қисқа муддатларда сифатли қуриш билан бирга, унинг кўркам ва гўзал бўлишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда шаҳар архитектура бўлими малакали кадрлар билан мустаҳкамланди. Бўлимда объектларнинг архитектура жиҳати билан шуғулланадиган бадиий совет ташкил этилди. Совет аъзолари буюртмачи ва лойиҳачилар билан яқин алоқада бўлиб, бинонинг чиройини танлайди.

Ҳар гал ижроком йиғилишини бошлаш олдидан капитал қурилиш бўлимининг у ёки бу объектда қурилиш ишларининг қандай бораётгани ҳақидаги ҳисоботи эшитилади. Қурилиш ишларининг сифати архитектура назорати томонидан график асосида контроль қилиб борилади.

Шу йилнинг ўзида капитал қурилиш бўлими бўйича салкам 5 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жой бинолари, 1176 ўринли мактаб, балиқ магазини ва кўплаб маъмурий идоралар қуриб фойдаланишга топширилди. 13 минг аҳоли яшайдиган 3-микрорайон пойдевори қўйилиб, қисқа вақт ичида 8 квартирали 5 та уй-жой, болалар боғчаси, 1156 ўринли мактаб ўқув корпуси қурилиши тугалланмоқда.

Шаҳар ва Жиззах чўлида бунёд этиладиган ўнлаб посёлкалар қурилиши учун энг қулай қурилиш материали — енгил панеллар учун хом ашё — керамзит ишлаб чиқарадиган заводнинг ишга туширилиши қурувчиларнинг катта ютуғи бўлди. Йилига 165 минг тонна керамзит ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган бу заводни «Джизахпромстрой» қурилиш-монтаж бошқармаси коллективи қурди. Айни пайтда бу коллектив 18 миллион сўмликдан кўпроқ пудрат ишларини бажариб, беш йиллик маррани эгаллади.

Шаҳар қурувчилари республикада хизмат кўрсатган бинокор Асат Инотов, Шоди Ҳамроқуловлар билан, 14-кўчма механизациялашган колоннанинг Я. Мирзоян, 2-қурилиш поездидан А. Билялов, 4-кўчма колоннадан К. Хорманис, Н. Умурова, И. Забойкин сингари бригада коллективлари билан фахрлансалар арзийди. Улар ўзларининг ойлик план-топшириқларини мунтазам равишда 115-150 процентдан бажариб келмоқдалар.

Қувончлиси шундаки, «Узгипротяжпром» институтининг лойиҳачилари шаҳарнинг Ўрта Осиёда энг йирик саноат базаси лойиҳасини туза бошладилар. «Голодностепстрой»га қарашли «Джизахводстрой» трестига қарайдиган бу саноат базаси ишга туширилгач, чўлни ўзлаштирувчиларнинг майда-майда бетон ва асфальт заводлари, автобазалар бирлаштирилади. Бу эса шаҳар қурилиш суръатини кескин ошириш учун қулай имконият яратади.

Шаҳарда қурилиш кўлами йилдан-йилга оша боради. Шаҳар қурилиши билан шуғулланадиган илмий-текшириш институти Ленин ва Карл Маркс кўчалари заминида янги бир қаватли микрорайон проектини тузмоқда. Бу микрорайон 5-6 минг аҳолига мўлжалланган бўлиб, камида мингта участка қурилади. Худди шу каби ҳозир қад кўтараётган область партия ва область Совети ижроия комитетларининг маъмурий ҳамда 700 ўринли область музикали драма театри биноларига улашиб кетадиган марказ-1 микрорайонига ҳам келаси йил пойдевор қўйилади. Бу ерда шаҳарнинг энг баланд 9 қаватли уйлари қад кўтаради.

Шаҳар қурилишларига чирой бериш мақсадида областнинг бой запасга эга бўлган мармаридан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари ишлаб чиқилди. Шу асосда Жиззах оҳак заводида мармар ва гранит плиталари ишлаб чиқариш цехи барпо этилди. Бу цех қурилиш объектларига йилига минглаб квадрат метр пардоз материаллари етказиб бериш имкониятига эга бўлади.

П. ПЕТИН,
меҳнаткашлар депутатлари Жиззах шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — КПСС XXV СЪЕЗДИГА!

ИЛҒОРЛАРГА МУКОФОТ

Термиз кемачилик портига қувончли хабар келди: «Ашхобод» теплоходига 1975 йилнинг III кварталида Бутуниттифоқ социалистик мусобақада ғолиб чиққанлиги учун СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг вимпели ҳамда биринчи пул мукофоти бериладиган бўлди.

«Ашхобод» теплоходи коллективи Амударёдаги дарёчилар мусобақасида пешқадамлик қилиб келмоқда. Улар социалистик мусобақани авж олдириб юборганликлари сабабли йирик муваффақиятларни қўлга киритишмоқдалар.

Ўтган йилнинг апрелидаёқ бу экипаж аъзолари Ўрта Осиё кемачилик коллективлари ўртасида биринчи бўлиб беш йилликни муваффақиятли якунлади. Бу йилги топшириқлар ҳам муддатидан илгари бажарилди. Айни кунларда кема экипажи Тожикистоннинг жанубий районларига юк олиб бориш учун тайёргарлик кўрмоқда. Бу рейс 1977 йилнинг апрель ойи ҳисобига бўлади.

ЗАРДЎЗЛАР ЮТУҒИ

Қўл меҳнатини механизация зиммасига юклаш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бу коллективга катта муваффақият келтирмоқда. Илгари бир уста дўппини бошидан охиригача қўлдан чиқарса, энди у фақатгина бир иш билан шуғулланади. Бошқа маҳсулотлар эса махсус ташкил этилган участкада тайёрланади. Натижада икки соатгача иш вақтидан ютилади. Ипак сўзаналари ишлаб чиқаришда ҳам поток усули қўлланилмоқда.

Бухородаги «Октябрь 40 йиллиги» зардўзлик фабрикаси коллективи ана шу тадбирлар туфайли тўққизинчи беш йилликни муддатидан олдин бажарди. Пландагидан кўп — 7 миллион 400 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Шу давр ичида 35 хил янги маҳсулотни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. «Раъно», «Наврўз», «Фестиваль» дўппиларига ҳамда 6 хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди.

Бухоролик зардўзларнинг аҳди катта. Бу йил планга қўшимча 500 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун 1976 йилги икки ойлик планни барвақт бажариш мўлжалланмоқда.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ФАРҒОНА, 12 ноябрь («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленумда Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Шамсиддиновнинг «Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIX пленуми қарорлари муносабати билан партия ва давлат интизоми ҳамда социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш юзасидан область партия ташкилоти олдида турган вазифалар ҳақида»ги доклади тингланди ва муҳокама қилинди. Муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Пленум Фарғона область партия комитетининг XVIII конференциясини 1976 йил 16 январда чақиришга қарор қилди.

Пленум ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Р. Қурбонов қатнашди ва нутқ сўзлади.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ҲАВОЗАЛАРДА ҚАЙНАР ҲАЁТ

Азим пойтахтимизнинг кенг кўчалари бўйлаб қайси томонга юрманг, кун сайин кўкка бўй чўзаётган ҳашаматли биноларни, янгидан очилаётган равон йўлларни ва хушманзара хиёбонларни кўрасиз.

Шаҳар бинокорлари шу кунларда КПСС XXV съезди шарафига муносиб туҳфа тайёрлаш иштиёқида зўр ғайрат кўрсатмоқдалар. Булар орасида «Главташкентстрой»га қарашли 159-трестнинг 13-қурилиш бошқармаси азаматлари ҳам бор.

Бошқарма коллективи шу кунгача салкам 44 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириб, беш йиллик планни муддатидан илгари — 5 сентябрда бажарди. Ҳозиргача жами 123 минг квадрат-метр уй-жой бинолари қад кўтарди. 4064 ўринли 3 та мактаб, 1260 ўринли 5 та болалар боғчаси, 500 ўринли поликлиника барвақт фойдаланишга топширилди.

Қурилиш ишлари жадаллик билан олиб борилаётган Охунбобоев номли майдондамиз. Битай деб қолган муҳташам бино қаршисида баҳайбат кранлар тўхтовсиз ишламоқда. Серғайрат бинокорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Бошқарманинг энг илғор бригадаларидан бири, социалистик мусобақа ғолиби — Владимир Пискохо бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси ҳам шу объектда ишламоқда.

— Халқимизда «тежоғли иш—бежоғли» деган нақл бор, — ҳикоя қилади бригадир. — Ҳамма қут-барака ва ютуқларнинг калити тежамкорликда. Шунинг учун ҳам коллективимиз «Кам сарф билан кўп ва сифатли иш бажаришга эришиш!» шиори остида меҳнат қилаётир. Владимир шундай дея ёнидан қандайдир дафтарчасини олди. Унга бир зум тикилиб қолди. Бригадир коллективнинг илғор ишчилари ҳақида тўлқинланиб, фахр билан гапириб кетди:

— Беш йиллик планни 1975 йилнинг июнь ойидаёқ бажариб қўйганмиз. Тўққиз ойлик планда белгиланган 515 минг ўрнига 538 минг сўмлик қурилиш ишлари адо этилди. Н. Шайдулин, Н. Абдуллаев, И. Орипов, М. Раскин сингари илғор ишчиларимиз эса 1977 йил ҳисобига ишлашмоқда.

ЛАВҲА

Бригада етакчиси ҳар бир ишни режаси билан қилишга одатланган. Бу режалар унинг ён дафтарчасида белгилаб борилади. Бригадир ҳар бир бинокорнинг иш натижаларини ва унга топширилган иш қандай бажарилаётганлигини доимий назорат қилиб боради.

Бригада коллективи иш сифатини тобора яхшилаб бормоқда. Илгари қимматбаҳо бетон плиталар дуч келган ерга тушириланверар, синиб нес-нобуд бўларди. Баъзан бетон ва қоришмалар эса вақтида ишлатилмай қолиб кетарди. Энди бунга бутунлай барҳам берилди. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 1500 сўмлик ғишт, тахта-ёғоч, қоришма ва бошқа қурилиш материаллари тежаб қолинди. Коллектив ҳозир 1976 йилнинг сўнгги ойлари ҳисобига меҳнат қилмоқда.

Биз ҳикоя қилган бу коммунистик меҳнат бригадаси бошқарманинг илғор коллективларидан бири. Коллективда В. Харашвили, Т. Самигов, П. Шумилина, Д. Пантикова сингари ўртоқлар бошлиқ ўнга яқин бригадалар борки, уларнинг ҳам меҳнат календарида ҳозир 1976-1978 йилларни кўриш мумкин.

Меҳнатни тўғри ташкил этиш, ташаббускорлик ва илғор тажрибаларни кенг ёйиш қувончли натижалар бермоқда. Бошқармада фидокорона меҳнати билан элга танилган азаматлар оз эмас. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Вакиль Салихзянов, республикада хизмат кўрсатган бинокор, Ленин орденли Тўлқин Самиғов, Ҳурмат Белгиси орденли Сойиб Боймуҳамедов сингари моҳир қурувчилар ўз ҳамкасбларига ибрат бўлмоқдалар.

Тома-тома кўл бўлур. Коллектив илғорларининг самарали меҳнати бошқарма коллективининг вақтдан ўзиб ишлашига қанот бўлмоқда.

— Биз партиямиз Марказий Комитетининг съездолди социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорига жавобан мажбуриятларимизни қайта кўриб чиқдик. КПСС XXV съезди очиладиган кунга қадар 1976 йилнинг биринчи квартали планларини бажаришга аҳд қилдик,— дейди бошқарма бошлиғи Б. Вайнтруб. — Ҳозир ана шу мақсадимизга эришиш учун бутун куч-ғайратимизни ишга соляпмиз. Беш йиллик охиригача 2 миллион 300 минг сўмлик, ўз кучларимиз билан 1 миллион 250 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажаришни режалаштириб қўйдик.

Сидқидилдан меҳнат қилаётган бошқарма қурувчилари ишда янгидан-янги ютуқларга эришмоқдалар.

О. НАЗАРОВ,
ТошДУ журналистика факультетининг студенти.

СССР БИЛАН УГАНДА ЎРТАСИДАГИ ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАРНИ ВАҚТИНЧА УЗИБ ҚЎЙИШ ТЎҒРИСИДА

Совет Иттифоқига ва Угандадаги шахсан совет элчисига нисбатан ҳақоратли нодўстона ҳаракатлар қилинганлиги ва совет элчихонасининг нормал ишлашига имкон бермайдиган шароитлар сабабли СССР ҳукумати Уганда билан дипломатик муносабатларни вақтинча узиб туриш тўғрисида қарор қабул қилди.

Совет томони зарур шарт-шароит яратиб бериладиган ва совет томони ҳамиша қаттиқ риоя қилиб келаётган халқаро практикага мувофиқ иккала давлат ўртасида нормал муносабатлар қайта тикланадиган вақт келади, деб ишонч билдирди.

(ТАСС).

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Ворошилов районидаги Свердлов номли колхоз заршунослари пахта теримини бўшаштирмай, тезкорлик билан давом эттиришяпти. Файзулла Аҳмедов бошлиқ бригада даласида ҳам иш қизғин. Улар ҳосилдорликни гектарига 45 центнерга етказиш мажбуриятини олишган. Бригада азаматлари бу юксак маррани эгаллаш учун бор имкониятларини ишга солишяпти. Суратда: бригаданинг пешқадам механизатори Дилором Тоштемирова.

А. Тўраев фотоси.

Пахтазордан репортаж

ОЛТИН КУЗ СЕПИ

Олтин куз. Деҳқон учун ҳар кун, ҳар соат ва ҳатто минут ғанимат. Эрта баҳордан ёз бўйи қилинган меҳнатга якун ясаладиган дамлар. Қўшқудуқ қишлоғи томон боряпмиз. Йўлнинг икки тарафидаги дарахтлар барги ширт-ширт ерга тушиб, поёндоз тўшаляпти.

— Мана шу пахтазор герой бобонинг бригадасига қарашли, — деди бригада табелчиси Шодиқул Шарипов.

Пахтазор ораладик. Машина терими анча пухта ўтганлиги кўриниб турибди. Ҳали бу пайкаллар озмунча ҳосил бермайди. Уч шохларидаги кўсаклар пишиб, кечаги совуқдан сўнг ёришиб, «кулиб» турибди.

— Гектаридан неча центнер ҳосил топширдингиз? — сўрадик бригада бошлиғи Мели Қўчқоровдан.

— Олинган ҳосил эллик центнерга етиб қолди, — деди бригадир.

— Мажбурият қанча?

— Олтмиш беш центнердан.

Бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мели Қўчқоров ён дафтарини варақлаб, йиллик пахта тайёрлаш планини 12 октябрдаёқ бажарганини, шундан бери мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топшираётганлигини айтди. Терим қизиган кунлари йиллик планнинг беш процентини ва ундан оширилиб пахта топшириш таъминланибди. Мавжуда билан Гулнора план тўлгандан кейин ҳам бир юз эллик килограммга етказиб пахта теришаётган экан. Ҳар иккисининг мавсум бошидан бери терган пахтаси ўн минг килограммдан ошиб кетибди. Сайёра Юсупова ва Ойдиной Муродовалар улар изидан бориб, хирмонга барака киритдилар.

Бригада аъзолари 65 центнерлик маррани тезроқ эгаллаш, жонажон Коммунистик партиямиз XXV съездини меҳнатда муносиб туҳфалар билан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар, жасорат кўрсатиб ишламоқдалар. Шу кунларда бригада жойлашган Қўшқудуқ қишлоқ аҳли бир тан, бир жон бўлиб пахтазор сари отланган. Ҳамма теримда, далада! Теримчиларнинг унумли ишлашлари учун қулай шароитлар яратиб берилган. Иссиқ овқат муҳайё, колхозчиларнинг иш ҳақига ҳар ўн кунда пул тўлаб турилибди. Теримда соат графиги ташкил этилган. Колхозчиларнинг терган пахтаси соат сайин улардан ўлчаб олинади ва тележкалар орқали қабул пунктига жўнатилади. Кунлик суръатда ҳам, беш кунлик графикни бажаришда ҳам бригада азаматлари Пастдарғом районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Карл Маркс номли колхозда илғорликни эгалламоқдалар.

Фидокорона меҳнат қилаётган бригада пахтакорлари шу кунгача 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 35 ўрнига 51 центнердан ошириб ҳосил топширдилар. Якунловчи йилда рекорд ҳосилни қўлга киритиш учун курашмоқдалар. Бригаданинг беш йилликда бунёд этган пахта хирмони ҳозир 2941 тоннани ташкил қилади. Бу — беш йиллик топшириқдагидан 1333 тонна кўп.

Бригада аъзолари етиштирилган ҳосилнинг сўнгги граммигача нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун олтин кузнинг ҳар бир дақиқасидан мумкин қадар унумли фойдаланмоқдалар. Шундай экан, олтин куз сепи ҳар қачонгидан мўл ва баракали бўлади.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Акмал ПЎЛАТ

ТЕРИМЧИЛАР ТЕРМАСИ

ҚЎШИҚ

Пахта терсанг тоза тер,
Хонасида қолмасин.
«Олтин» терган шунқорлар,
Толмасин, ҳеч толмасин.

Чаноқлар хона-хона,
Меҳнат қилинг мардона.
Теримчилар довруғи
Ёйилсин кенг жаҳона.

Машинам бор зангори,
Пахтакорнинг тулпори.
Этаклари пўлатдан,
Деҳқоннинг чин ҳамкори.

Пахтамиз бу оқ олтин,
Дур дерлар асл зотин.
Бахтли халқим кўради
Мўл ҳосилнинг роҳатин.

Яшнади гул элимиз,
Кучга тўлди белимиз.
Беш миллиондан оширсак,
Завққа тўлар дилимиз.

Олтин қўлли пахтакор.
Бергин, қанча пахтанг бор.
Акмал тинмай куйлайди,
Сени ҳам қиш, ҳам баҳор.

АЗАМАТЛАР АҲДИ

Фарғона электр ва алоқа тармоқлари ўтказиш, автомат-гидротехника қурилмаларини монтаж қилиш ихтисослаштирилган кўчма колоннасининг меҳнаткашлари келгуси беш йиллик ҳисобига иш бажармоқдалар. Беш йиллик планни барвақт бажарган колонна коллективи 310 километр узунликда электр ҳамда алоқа тармоқлари бунёд этди. 210 трансформатор подстанцияси монтаж қилинди. Колхоз ва совхозларнинг суғориш тармоқлари учун янги типдаги 68 та насос станцияси ўрнатиб берилди. Улкан канал автоматик системасини бошқариш пульти фойдаланишга топширилди.

Партия XXV съезди олди мусобақасида янги ташаббуслар юзага келмоқда. Колонна коллективи ана шундай ташаббусларни кенг ёйиш натижасида йил охиригача яна 300 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга аҳд қилди.

Х. КАРИМОВ,
инженер.

АМУДАРЁГА ҲУЖУМ

Амударёнинг тикка қирғоғига экскаваторлар кўтарилди. Туямўйин гидроузелининг иккинчи навбати котлованини қазиш бошланди. Қурувчилар бир миллион 200 минг кубметр тупроқ қазишлари керак.

Қурилиш манзараси кўпдан-кўп километрга қулоч ёзган. Ишлаб чиқариш бинолари, кранларнинг ҳартумлари, бетон ётқизилган йўлларнинг лентасимон излари кўзга ташланиб турибди. Котлованга биринчи кўп юк ташийдиган ағдарма машиналар тушмоқда. Бу ер — қурилишнинг бош объекти. Тўғоннинг бетон сув ўтказгичи қурилмоқда, ГЭС деворлари қад кўтармоқда.

Бу котлован қурувчиларга анчагина ташвиш солди. Ер қазиш бошланиши биланоқ ер ости сизот сувлари отилиб чиқиб қолди. Насослар ҳам ёрдам бераолмади. Лекин ишни ўнглашнинг иложи топилди. Иккинчи котлованда қазилган қарийб юзта эллик метр чуқурликдаги қудуқлар туфайли ер ости сизот сувларининг сатҳи мўлжалланган даражада пасайди.

Хоразмлик, қорақалпоғистонлик ва туркманистонлик деҳқонлар Туямўйин дарёсининг суви билан яшайдилар. «Узгипроводхоз»нинг Хоразм экспедицияси биринчи навбатда Питнак массивини ўзлаштириш борасидаги лойиҳа қидирув ишларини поёнига етказди. Бу ерда Юрий Гагарин номли йирик боғдорчилик-узумчилик совхози барпо этилган.

Павел Зубаков ва Қадам Ражабов бошлиқ бетончилар бригадаси қурилишда КПСС XXV съезди шарафига ўтказилаётган мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Зубаковнинг 28 кишидан иборат бутун бригадаси баҳорда Доғистондан мана шу гидроузел қурилишига келди. Бригада Доғистонда Черкей ГЭСини барпо этганди. Улар чап соҳилда ишлашмоқда, пешқадамлар смена топшириқларини бир ярим баравардан зиёд бажармоқдалар. Илгари пахтакорлик қилган, эндиликда бетончи бўлиб ишлаётган 30 кишидан иборат Ражабов бошлиқ бригада Зубаков бригадаси билан беллашиб, яхши натижага эришмоқда.

Яқинда ағдарма машиналари сув оқизадиган тўғонда ишлашга ўтдилар. Бу гидротехника иншоотида 70 минг кубметр бетон ётқизиш керак. Бунинг учун автоматлаштирилган бетон заводининг қуввати оширилди. Бу завод ҳар кеча-кундузда 4-5 вагон цемент, 30-35 вагон инерт материаллар «истеъмол қилади».

Туямўйин станциясига юк ортилган вагонлар бетўхтов келиб турибди. Қурилиш учун керакли материалларни етказиб бераётган корхоналар рўйҳатига қарасангиз мамлакатнинг қирқдан зиёд завод фабрикаси бор. Ленинград — металл конструкциялари, Челябинск — қудратли механизмлар, Украина — электр асбоб-ускуналари, Сибирь — ёғоч юбормоқда. Ўттиздан ортиқ ихтисослаштирилган қурилиш трестлари ва бошқармалари дарёга ҳужум қилмоқда. Нодир бу тўғон қарийб 8 куб километр сувни тўсади. Биринчи навбатда сув омборининг ўзани ва сув оқизиладиган иншооти, секундига 700 кубметр сув сарф қиладиган умумий ўнг ва чап соҳил каналларининг сув тақсимлайдиган иншоотлари қурилади, кемалар қатнайдиган дарвоза ва гидравлик электр станция қурилади.

Қурилишнинг ёнгинасида Шарловуқ шаҳри қад кўтарди. Бу шаҳар кварталлари тобора кўркам, обод бўлмоқда. Гидросозлар шу йилнинг ўзидагина 18 минг квадрат метр уй-жой, кинотеатр, 1176 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини оладилар. Урганч гидромелиоратив техникумининг филиали қурилади.

Амударё соҳилларида машиналарнинг садоси тунукун тинмайди. Гидросозлар партиянинг бўлажак съезд олди зарбдор вахтасида турибдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ЎЛКАМИЗ МАДҲИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН — РУС КОМПОЗИТОРЛАРИ ИЖОДИДА

Тошкентда Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари музика маданиятининг ўзаро яқинлашуви ва ўзаро бойиши проблемаларига бағишланган республикалараро илмий-назарий конференция очилди. Конференция тўрт кун давом этади. Қуйида сиз ана шу конференция материалларидан бири билан танишасиз.

Қардош совет республикаларида, жумладан, Ўрта Осиё республикаларида яшаётган рус совет композиторлари миллий монодик маданиятни профессионал кўп овозли музика жанрлари билан бойитишга катта ҳисса қўшиб келдилар ва қўшмоқдалар. Улар миллий композитор кадрларни тарбиялаб етиштириш, қардош республикалар санъатини кўп миллатли совет санъати ихлосмандлари орасида оммалаштириш соҳасида катта хизматлар қилмоқдалар.

Ўзбекистонда яшаётган ва ишлаётган рус композиторларининг ҳаммасини кичик мақолада эслашнинг имконияти йўқлиги сабабли мен асосан икки йирик композитор — А. Ф. Козловский ва Г. А. Мушелнинг ижодий фаолиятига тўхталмоқчиман.

А. Ф. Козловский Тошкентга 1936 йилда келди. У пайтда Тошкент консерваторияси эндигина очилганди. Ўзбек ёшлари кўп овозли музика асарлари яратишни тетапоя қадамлар билан бошламоқда эдилар. Ўзбек операси ҳам, ўзбекча симфония ҳам йўқ эди. У нимадан иш бошлади? Юксак гуманизм анъаналари руҳида тарбияланган рус бадиий маданияти нимадан иш бошлаган бўлса, у ҳам худди шундан бошлади: қўшни халқлар санъатини чуқур диққат-эътибор ва ихлос билан ўргана бошлади. Ўзбек халқ чолғу асбоблари — дутор, танбур, доира чалишни ўрганди, шаҳар ва қишлоқларни кезиб, миллий қўшиқлар ва куйларни ёзиб ола бошлади. Анъанавий халқ музикаси намояндалари билан танишди ва улардан миллий музика меросини ўрганди. Мана шундай катта «қурилиш материали» манбаида композиторнинг кўп сонли асарлари дунёга келди. Янги интонациялар муҳитига кириш, янги «товушлар атмосфераси»ни актив ўзлаштириш унинг ижодининг янгича йўналишини белгилади. Композиторнинг бутун ижоди Ўзбекистоннинг ўтмиши ва ҳозирги куни, табиати ва одамлари билан чуқур боғлиқ.

Ўзбек диёрига қалбдан ошиқлик Козловскийни унинг куйчисига айлантирди. Композитор кишини ошифта қиладиган жануб кечасининг нафосатини «Лола» сюитасининг иккинчи қисмида ғоят аниқ ифодалайди. Ёки «Тоғ сюитаси»да тоғдаги мусаффо тонг руҳини нафис гавдалантиради. Козловскийнинг пейзаж музикаларида юрт бойлигини кўпайтираётган инсон куйланади. «Ҳосил байрами» сюитасининг «Мева йиғиш» ва «Терилган пахта» қисмлари шу жиҳатдан диққатга сазовордир.

Композиторни узоқ ўтмиш сюжетлари ҳам илҳомлантирди. У Алишер Навоийнинг адабий меросига мурожаат қилиб, кантата ва поэма ёзди. Шунингдек, халқ тарихининг қаҳрамонона воқеаларига бағишланган «Улуғбек» операсини, Б. А. Авралов билан ҳамкорликда «Жалолиддин» ораторияларини яратди.

Ўзбек мелодиясининг таъсирчанлигини асос қилиб олган ҳолда Козловский халқ қўшиқларини симфоник қайта ишлашнинг бетакрор намуналарини яратди (Масалан, «Тановар»). Композитор ўзбек фольклори, унинг нафис, таъсирчан ифода воситалари симфоник музика яратиш учун бой имкониятларга эга эканлигини пайқади. Ўзининг партитураларида халқ музика фольклорининг бойликларидан ижодий фойдаланди.

Георгий Мушель. Москва консерваториясида таълим олган бу рус композитори 30 йилларнинг ўрталарида Тошкентга келди. Козловский ва Мушелнинг ўзбек музика маданияти билан «ўзаро муносабатлари» турличадир. Гап шундаки, Мушель миллий музика маданиятига Козловскийга нисбатан бошқачароқ ёндошди, у ўз олдига ўзига хос вазифалар қўйди. Мушель ўзининг ижодий индивидуаллигини юзага чиқариш учун ўзбек халқ музикаси тасвирий воситалари — ритмик табиати, оҳангларнинг қизғин динамикаси, ўзига хос ифода йўллари бойлигидан самарали фойдаланди.

Мушелнинг музикавий жанрга мойиллиги диққатга сазовор: унинг ижодида чолғу жанрлари вокаль жанрларидан устунлик қилади. Унинг музика ижодида пейзаж, турмуш лавҳалари, халқ байрамларининг ёрқин манзаралари тасвири учрамайди. Бироқ, шунга қарамасдан, Мушель асарларида ўлкамизнинг ёрқин колорити сезилиб туради. Бу нимада кўринади? Бу энг аввало ўзбек халқ музикасига хос хусусиятларнинг бетакрор идрок этилишида намоён бўлади. Ўзбек музикасининг анъаналари композиторнинг индивидуал услубига алоҳида жило берди.

Шу ўринда қонуний савол туғилади. Бу икки композитор музикаси қандай ҳислар дунёсини, бадиий тафаккурнинг қандай қонуниятларини акс эттиради? Улар ўзининг руҳи ва характери эътибори билан ҳаққоний миллий ўзбек музикаси ҳисобланадими? Ёки улар Ўзбекистон темаларида ёзилган ҳамда ўзида ўзбек музика «лексика»сининг кўпгина хусусиятларини мужассамлаштирган рус музикасими? Мен иккинчи мулоҳаза тарафдориман. Нега?

Бизнинг кунларимизда шу нарса аниқки, музикадаги миллийлик фақат фольклор темалари, этнографизм билан изоҳланмайди. Ўзбек совет музикасининг ҳозирги босқичида фольклор билан ўзаро муносабатнинг характери ўзгарди: ҳозир партитураларга халқ куйлари асос қилинмайди ва уларнинг янги вариантлари яратилмайди, балки, халқ бадиий тафаккурининг чуқур қонуниятлари ижодий ўзлаштирилади. Бундай шароитда, табиий равишда, композиторнинг ижодий индивидуаллиги муҳим роль ўйнайди. Санъаткорнинг шахсияти муайян миллий маданият муҳитида шаклланади ва шу халқнинг таркибий қисми сифатида намоён бўлади. Санъаткор, Чингиз Айтматов айтганидек, «Болалик ва ёшликдан, атрофдаги воқеликни, халқ тилини, қўшиғини, образлари ва характерини бетакрор идрок этишдан, кейинчалик хотиранинг олтин бойлигига айланадиган ана шу нарсалардан бошланади». Бу сўзларда санъаткорнинг миллий қиёфаси моҳияти жуда яхши талқин этилган. Дарҳақиқат, масалани анкета рақамлари, санъаткорнинг қаерда туғилганлиги ва ота-оналари ким бўлганлиги каби фактлар ҳал қилмайдику! Масалани ижодкор шахсияти қандай муҳитда ва қай тарзда такомил топганлиги, унинг хотирасининг олтин бойлиги болалик ва ёшликнинг қандай таассуротларидан ташкил топганлиги ҳал қилади. Бу жиҳатдан Козловский ва Мушелнинг ижоди Ч. Айтматов фикрини тасдиқловчи ёрқин мисол бўла олади. Иккала композитор ҳам, мана қирқ йилга яқин давр мобайнида Ўзбекистонда яшаяптилар, республика социалистик маданияти қурилишида актив қатнашишяпти. Унинг санъати хазинасига ажойиб асарларни ҳадя этдилар. Бироқ Ўзбекистон билан қадрдонлашиб кетган Козловский ҳам Мушель ҳам ўз миллий хусусиятларини йўқотганлари йўқ. Улар рус кишилари, пировардида, рус санъаткорларидир. Ўзбекистонда яшаб самарали ижодий фаолият билан шуғулланаётган рус бадиий маданияти вакиллари бўлган бошқа бир қатор композиторларни ҳам эслаш мумкин. Масалан, Б. Ф. Гиенкони олайлик. Унинг симфониясини, ажойиб камер ансамблларини, ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри учун ёзган пьесаларини эслайлик. Асарлари республика опера, театрлари саҳналарида, эстрада концертларида тез-тез ижро этилаётган композитор Б. И. Зейдман, ўзбек музика стилистикаси элементларини оригинал ижодий ўзлаштириш асосида оркестр учун яратган асарини яқинда муваффақиятли намойиш қилган Ф. М. Янов-Яновскийлар ҳам сўзимизнинг мисоли бўла олади. Вильданов, Варелас, Берлин каби композиторлар ҳам Ўзбекистон музика маданияти тараққиётига муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

Хуллас, ўзбек музика санъати ривожида рус композиторларининг роли яққол кўзга ташланиб туради. Бироқ улар ўзининг «миллий» ижодларида ҳам рус санъаткори, рус маданиятининг намоёндаси бўлиб қолаверадилар. Уларнинг асарларидаги темалар, сюжетлар, образларнинг ўзига хос талқини музикаларининг рус миллий музикавий тафаккури билан суғорилган интонациялар тарзи шундан далолат беради. Бадиий-тасвирий воситалар комплексида интонация алоҳида ўрин эгаллайди. Интонацияларнинг ўзига хос тарзида миллий музиканинг бетакрор характери намоён бўлади.

Биз қардош республикаларимиздаги санъатнинг ажойиб ютуқларидан қонуний равишда фахрланамиз. Миллий маданиятларнинг равнақи ҳар бир халқнинг ўз маънавий бойликларини юзага чиқариши асосида, ҳар бир ижодий индивидуалликнинг тинимсиз камолоти асосида вужудга келади. Ҳозир Ўрта Осиё республикаларида ўз халқининг руҳини, маънавий оламини чуқур бадиий гавдалантираётган ёрқин, ўзига хос истеъдод эгалари кўплаб етишиб чиқаяпти. Миллий композиторлар, ёзувчилар, рассомлар Иттифоқимиздаги қардош республикалар ҳамда бошқа халқлар бадиий зиёлилари билан қўлни-қўлга бериб ишламоқдалар. Улар умумий бир мақсад йўлида яшаб, дунёдаги энг гуманистик, илғор санъат бўлган социалистик реализм санъатини тобора ривожлантирмоқдалар. Яккалик ва умумийликнинг узвий диалектик бирлиги мамлакатимиз кўп миллатли бадиий маданияти тараққиётининг қудратли манбаидир.

Т. ВИЗГО,
санъатшунослик доктори.

ЯНГИЛИКЛАР · ХАБАРЛАР · ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТАШҚИ СИЁСАТНИНГ АСОСИЙ ПРИНЦИПИ

ПРАГА. (ТАСС). Бу ерда Чехословакия Социалистик Республикаси федерал мажлисининг Халқ палатаси билан Миллатлар палатасининг қўшма мажлиси очилди. Мажлисда Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал, Чехословакиянинг бошқа раҳбарлари қатнашмоқдалар. Ҳукуматнинг бир қанча қонун лойиҳалари депутатларнинг кўриб чиқиши учун тақдим этилган.

ЧССР ташқи ишлар министри Б. Хнеупек Чехословакия ташқи сиёсатининг асосий масалалари ҳақида доклад қилди. Социалистик ҳамдўстлик, деди у халқаро муносабатларда, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун олиб борилаётган курашда ҳал қилувчи омил бўлиб қолди. Буни Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш муваффақиятли ўтганлиги очиқ кўрсатиб турибди. Бу кенгаш «зўравонлик позицияси»га таянувчи сиёсат шармандa бўлганлигини исботлади ва шу билан бирга тинчликни ҳамда хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига янги имкониятлар очиб берди. Совет Иттифоқи билан дўстликни ва ҳар томонлама ҳамкорликни муттасил мустаҳкамлаб бориш давлат ва миллат бўлиб яшашимизнинг негизидир, ташқи сиёсатимизнинг асосий принципидир. Қарашлар бирлиги ва Чехословакия Коммунистик партияси билан КПСС ўртасида, партияларимизнинг марказий комитетлари, ЧССР ва СССР ҳукуматлари ўртасида ҳамда шахсан Г. Гусак ва Л. И. Брежнев ўртасида алоқаларни ривожлантира бериш қардошлик муносабатларимизда асосий роль ўйнайди.

ИНСОН САЛОМАТЛИГИ ЙЎЛИДА

Киевда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг шифохоналар қурилиши бўйича мутахассисларининг биринчи анжумани бўлиб ўтди. Унда СССР, ВХР, ГДР, ПХР, РСР ва ЧССР вакиллари иштирок этишди.

— Шифохоналар ва поликлиникалар қурилиши граждан қурилишининг муҳим таркибий қисмидир, — дейди АПН мухбири билан суҳбатда СССР соғлиқни сақлаш муассасаларини лойиҳалаштириш бўйича лойиҳа ва илмий тадқиқот Давлат институтининг директори А. Рошчин. — Бу масалани ҳал эта туриб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар мутахассисларининг лойиҳалаштириш ишларини аниқ мақсадга йўналтириш мумкин. Ана шу соҳада қатор ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, бизнинг институтимиз физиотерапия бўлимининг типовой лойиҳасини тузиб чиққан бўлса, ГДР мутахассислари функционал диагностика бўлими лойиҳасини яратишди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлардаги касбдошларимиз билан ҳамкорликда соғлиқни сақлаш муассасалари қурилишини планлаштириш ва техникавий масалаларни ўзида акс эттирувчи ягона рўйхатни ишлаб чиқишга киришдик. Бу эса аҳолига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилашга имкон беради.

Киев шаҳридаги анжуманда ана шу масалалар юзасидан ҳар бир мамлакат учун аниқ вазифалар тақсимланди. Шунингдек, ҳамкорликдаги ишлар плани муҳокама этилди.

ИСРОИЛДА ИШЧИЛАРГА ҚАРШИ ҚОНУН

РИМ, 11 ноябрь. (ТАСС). Бу ерга келаётган хабарларга қараганда, яқинда Исроил ҳукумати янги бир қонунни тасдиқлади. Шу қонунга асосланиб, қисман забастовкалар қилган ёки ҳаққоний талаблари учун курашнинг бошқа турларида қатнашган меҳнаткашларнинг иш ҳақидан 50 процентини ушлаб қолишга хўжайинларнинг ҳақи бор, деб белгилаб қўйилди. Исроил меҳнаткашларининг ўз ҳуқуқлари учун кураши тобора кучайиб бораётганлигига Исроилнинг ҳукмрон доиралари мана шундай бевосита жавоб бердилар.

Шуни эслатиб ўтиш керак, бу шафқатсиз қонун забастовка ҳаракати эркинлигини камситишга ва ишчилар манфаатига қарши қаратилган бирдан бир қонун эмас. Исроилнинг «хавфсизлик эҳтиёжлари»ни таъминламоқ учун ишчилар «ҳамма нарсадан ўзларини тийишлари зарур» деган шиорларга меҳнаткашлар оммаси тобора камроқ қулоқ солаётган сари меҳнаткашларнинг хўжайинлар билан бўлаётган можароларига давлатнинг аралашуви тобора кучаймоқда. Айни вақтда чет эл валютасини эркин равишда сотишдан келадиган фойдалардан солиқлар олиш тўғрисида давлат молия органларининг яқинда эълон қилган фармойиши эртаси куниёқ «манфаатдор шахслар»нинг талабига мувофиқ бекор қилинди. Мана шунинг ўзи ҳам жуда катта ҳарбий ҳаражатлар юки қандай тақсимланаётганлигини ва ҳукумат доираларининг бевосита ёрдами билан Исроил буржуазияси қандай бойиб бораётганлигини кўрсатувчи янги яққол сабоқ бўлди.

САФЛАР ЖИПСЛАШТИРИЛСИН

ЛИССАБОН. (ТАСС). Португалия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг бу ерда эълон қилинган баёнотида мамлакатдаги сиёсий кескинлик кучайиб бораётганлиги, демократик эркинликларга ва революциянинг бошқа ғалабаларига бўлаётган таҳдид ўсиб бораётганлиги ҳаммани ҳаяжонга солиб қўйди, дейилади. Португалияда вужудга келган аҳвол, дейилади баёнотда, сўл партияларнинг, барча революцион кучларнинг ва халқ оммасининг хушёрлигини кучайтиришни, фашистлар истибдодининг қайта тикланишига йўл қўймасликка интилаётган кишиларнинг ҳаммасини жипслаштиришни талаб қилади.

Кейинги кунларда, дейилади баёнотда, фашист ва ўнг доиралар Португалия революциясига қарши иғволарлик фаолиятини кучайтириб юбордилар. Ҳар кун мамлакатнинг турли районларида террор қилиш ҳоллари рўй бермоқда, контрреволюцион ташкилотларнинг аъзоларидан иборат қуролли шайкалар актив ҳаракат қилмоқда. Муайян доиралар Португалияни ўнгга буриб юборишга, коммунистларни ҳукуматдан четлаштиришга интилмоқдалар. Революция яна чуқур ва оғир тангликни бошдан кечирмоқда. Яна фашизм хавфи пайдо бўлиб қолди.

Аҳвол кескинлашганлиги муносабати билан Португалия коммунистик партияси сўл партияларни, барча халқ кучларини, қайси партияларга мансуб бўлганлигидан қатъий назар барча революционерларни сафарбарликни кучайтириб контрреволюцияга зарба беришга тайёр бўлиб туришга даъват қилди.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

КРИЗИС, ТУШКУНЛИК, ЖИНОЯТЧИЛИК

КАПИТАЛИСТИК мамлакатларда иқтисодий танглик кучайгандан-кучайиб бормоқда. Яқинда АҚШдаги яна бир юк ташиш компанияси иқтисодий тушкунликнинг қурбони бўлди. Америка Қўшма Штатларидаги энг йирик транспорт компанияси — «Риа экспресс» компанияси синди. Автомобилсозлик, металлургия ва қурилиш саноатида ишлаб чиқаришнинг анча қисқарганлиги натижасида Америка Қўшма Штатларида автомобилларда юк ташиш ҳажми жуда камайиб кетди. Ҳафталик «Бизнес уик» газетасида босилган маълумотларга қараганда, юк ташиш шу йил октябрь ойида 1974 йилнинг шу давридагига нисбатан 18 процентга камайган. Юк ташувчиларнинг кўпи бу қаттиқ зарбадан қийин аҳволга тушиб қолишди.

«Риа экспресс» компанияси ана шундай аянчли қисматга дучор бўлди. Кейинги ойларда фирманинг 6 мингта катта юк машиналаридан иборат бўлган паркининг жуда катта қисми бекор туриб қолди. Корпорациянинг мамлакатдаги 225 шаҳарида жойлашган станцияларидан кўпи ёпилиб қолди. Корпорация эгалари федерал маъмурлардан 25 миллион доллар ҳисобида узоқ муддатли қарз олишга умид боғлаган эдилар. Бироқ, унга қарз берилмади. Бу ҳол «Риа экспресс» компаниясининг ҳам тақдирини ҳал қилди. Мазкур аҳвол ўз навбатида компания ишчи ва хизматчиларининг ҳам аянчли аҳволга солиб қўйди. Корпорация ишчиларидан 8 минг кишининг ишдан бўшаши лозимлиги уларга маълум қилинди.

КАПИТАЛИЗМ дунёсининг энг йирик мамлакатларидан бири Англия ҳозирги кунда ўз бошидан қурилиш соҳасида энг оғир кризисни кечирмоқда. Бундай кризис сўнгги 40 йил давомидаги энг катта кризислардан ҳисобланади.

Шу йилнинг дастлабки тўққиз ойи мобайнида ўтган йилнинг шу муддатига таққослаганда саноат қурилиши деярли 40 процентга камайиб кетди.

Бундан ташқари, мамлакатда уй-жой ва граждан қурилиши соҳасида ҳам олиб борилаётган ишлар ҳаддан ташқари сусайиб кетди. Маблағларнинг етишмаслиги туфайли қатор лойиҳалар амалга оширилмай қолаётир. Қурилиш ишлари бошланган объектларда эса ишлар бутунлай тўхтатиб қўйилди.

Қурилиш учун буюртмаларнинг камлиги сабабли бинокор ишчилар ўртасида ишсизлик миқдори кун сайин кўпаймоқда. Ҳозирги кунда мамлакатда қурувчилардан 170 мингдан ортиқ киши ишсиз бўлиб қолди.

Айниқса Шимолий Ирландия территориясида қурувчиларни иш билан таъминлаш масаласи энг жиддий проблемалардан бири бўлиб қолди. Бу ерда ҳар бир бешинчи бинокор ишдан бўшаб қолган. «Файнэншл таймс» газетаси бу мудҳиш аҳволнинг аянчли томонларини очиқдан-очиқ ёзаётир. Ишбилармон доираларнинг органи ҳисобланган газета бу борада тезликда бирор чора кўрилмаса, шу йилнинг охирига бориб қурилиш саноатидаги ишсизлар сони 200 мингдан ҳам ортиб кетади деб таъкидлайди. Бу эса қурилишда ишловчи ишчиларнинг 13 процентидан кўпроғини ташкил этади.

ТУРМУШ кечиришнинг машаққатлари бошқа бир мудҳиш воқеаларни ҳам вужудга келтиришга сабаб бўлмоқда. Чунончи, капитал ҳукмронлик қилаётган мамлакатларда жиноятчилик кучаймоқда. Масалан, АҚШнинг энг катта шаҳри бўлган Нью-Йоркда аҳоли ўртасида, айниқса ёшлар орасида жиноятчилик жуда тез ўсиб бормоқда. Бу ерда эълон қилинган маълумотларга қараганда қамоққа олинганлар орасида 16 ёшгача бўлган ўсмирлар сони кейинги олти йил ичида 79,4 процент кўпайган. Бултур эса ҳар хил жиноий ишлари учун 17 мингга яқин ўсмир қамоққа олинган.

Жиноятчилик ва ҳуқуқбузарлик бошқа капиталистик мамлакатларда ҳам кучайиб бормоқда.

Шаҳар қуришдаги улуғвор ютуқлари учун халқаро архитекторлар союзи Навоий шаҳри лойиҳасининг муаллифлари — И. И. Орлов билан Н. Симоновга Патрик Аберкромби номидаги мукофотни берди.

ЧЎЛДАГИ АЗИМ ШАҲАР

Қурувчилар янги шаҳар барпо қилиш учун Қизилқумнинг жанубий чеккаларига келишганига 16 йил бўлди. Бу шаҳар чўлга ҳужум маскани бўлиб қолмоғи — бу ўлкани ўзгартириб, унинг бойликларини кишиларга хизмат қилдирмоғи лозим эди.

Эскизларда ажойиб кварталлар, кўм-кўк хиёбонлар, фонтанларни кўрасизу, атроф эса қум тепалардан иборат эди.

Ҳаммаси рўёбга чиқди. Марказий майдон ва ундан ҳамма йўналишлар сари борувчи магистраллар шаҳарнинг турли зоналарини битта қилиб боғлади. Айни маҳалда ҳар бир микрорайонда ҳозирги стандартлар бўйича гражданларнинг маданий ва маиший эҳтиёжларини қондирмоқ учун зарур ҳамма воситалар бор. Уй-жой кварталларида мактаблар, болалар боғчалари, савдо марказлари кино-театрлар жойлашган. Улар типовой лойиҳалар бўйича қурилишни узвий боғлаган бутун-бутун архитектура ансамблларини ҳамда кўп қаватли маъмурий бино, бош савдо маркази, меҳмонхона, маданият саройи, кино-театр, кафе каби ноёб иншоотларни ҳосил қилади.

Ёш шаҳар йил сайин чегараларини кенгайтириб борди. Яқиндагина Горький кўчаси шаҳарнинг шимолий чеккаси бўлган эди, ҳозир эса ундан нарида ҳам кўтаргич кранлар қад ростлаб турибди, янги уйлар қурилмоқда. Беш йиллик бошида ҳозирги Парда Очилов номли кўча ўрни каттагина ялангликк эди. Энди бўлса бу ерда еттинчи микрорайон вужудга келди. Унинг кўп томони дастлабки кварталларга ўхшаб кетса-да, аммо қиёфасида ҳам, шаҳарликларнинг маиший турмушини ташкил этишда ҳам алоҳида томонлари бор. Бу ерда олди томони оригинал равишда безалган, хоналари яхшилаб режаланган уйлар пайдо бўлди.

Ёш шаҳарнинг саноат қувватларини тез ошириш тажрибаси зўр қизиқишга сазовор. Бу ерда Навоий ГРЭСи биринчи катта объект бўлди, унинг энергияси катта зона экономикасини ривожлантиришга ёрдам берди: ГРЭС заводларга, машина каналларининг агрегатларига, колхозлар ва совхозларга энергия бермоқда. Табиий газ билан ҳаво минерал ўғит, нитронга айлантириладиган кимё комбинати мамлакатда энг катта комбинатлардан бири ҳисобланади.

КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ, ҳозир Навоийда янги корхоналар қурилмоқда — цемент заводи ва электр-кимё комбинатининг корпуслари қад кўтарди.

Чўлда шаҳар бунёд этишга бутун мамлакат кўмак бермоқда. Навоийни қардошлиқ шаҳри дейишади. Бу ерда 30 миллатга мансуб кишилар яшамоқдалар ва қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликда ёш шаҳарда энг катта ўзгаришлар юз берди. Шу вақт ичида бу ерда чорак миллион квадрат метр уй-жой, ўқув юртлари, медицина муассасалари қурилди. Парки, кўли, спорт базалари бўлган катта ҳордиқ чиқариш зонаси вужудга келди.

Ноёб архитектура ансамбли бўлган Ленин номли марказий майдон вужудга келтирилмоқда.

Лойиҳа қоғозларида, — деб ёзади ЎзТАГ мухбири А. Фозилов, — янги-янги кварталлар, уйлар, йўлларни кўрасиз.

Суратда: Бухоро шаҳридаги «Бухоро» меҳмонхонаси.

В. Сироткин фотоси.

Фан-техника янгиликлари

ЕЛИМЛАНГАН КЎПРИК

Эстониянинг Пайдес районида чоғроқ бир дарё орқали ташланган янги кўприк 10 тоннали самосвал машиналарга ҳам бардош бера олади. Ҳолбуки у оддий тахтани... елимлаб ясашган.

Таллин политехника институтининг кимёгарлари Эстония ёнувчи сланецини кимёвий қайта ишлаш чиқитларидан тайёрланган арзон қурилиш елими ёғочга қимматли сифатлар бағишлайди. Бундай елим суртилган ёғоч нам ўтказмайдиган бўлиб қолади, чиримайди, елимланган балканинг пишиқлиги эса бутун дарахт танасидан ишланган тўсинникидан 20 процент юқори. Енгил чиннидай бўлса бундай конструкцияларнинг юзгина ёнади, аммо бақувватлигини сақлаб қолади.

Бундай елим спорт заллари, катта-катта омборлар, ҳар хил қишлоқ хўжалик иморатлари каби катта саҳнли бинолар устини енгил арка билан ёпишга имкон беради. Шу билан бирга бундай томларни ушлаб турувчи устун конструкциялар ҳам енгиллашади.

Олимлар мамлакатнинг бир қанча корхоналарида янги елим ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга кўмак бердилар.

С. ТАКЬЯС,
Таллин.
ТАСС мухбири.

Оммавий ишлар ва хатлар бўлимида

ОКТЯБРЬ ПОЧТАСИ

Ҳурматли газетхон! Редакция почтасига бутун республикамиз ва она-Ватанимизнинг кўпгина шаҳар-қишлоқларидан хат-хабарлар келиб туради. Хатларнинг кундалик сони 80-100 тадан ҳам ошади. Редакция бу хатларнинг аҳамиятлиларини танлаб газета саҳифасида босиб чиқаради. Эълон қилишнинг имкони бўлмаган хатларга жавоб ёзилади ёки улардан обзорда фойдаланилади.

Совет матбуоти кенг меҳнаткашлар оммасига таянади ва унинг иштирокисиз яшай олмайди. Октябрь ойида редакциямиз почтасига келган юзлаб хатлар ҳам газетамизнинг омма билан бевосита ва мустаҳкам алоқасини яққол кўрсатиб турибди. Авторларнинг кўпчилиги пахтазорларда шижоат билан меҳнат қилаётган механизаторлар, байроқдор хўжалик ва илғор теримчилар ҳақида фахрланиб ёзишади. Дарҳақиқат, ҳозирги долзарб кунларда ҳар бир кишининг жойи далада бўлиши табиий. Чунки бизда ҳамма пахтакор. Республикамизнинг 5 миллион 200 минг тонналик баракали хирмонига ишчими, зиёлими, ўқувчими — барча озгина бўлса ҳам ўз улушини қўшишни муқаддас бурчи деб билади. Шу боисдан ҳам хатларнинг кўпчилик қисми «оқ олтин» яратаётган «олтин қўлли» кишилар ҳақида ёзилганлиги бежиз эмас.

— «Қизил Ўзбекистон» колхози беш йиллик маррани эгаллади, — деб ёзади яккабоғлик **Ш. Маҳмудов**, — давлатга 12220 ўрнига 14305 тонна юқори сорт пахта сотилди. Йиллик мажбурият ҳам муддатидан аввал бажарилди. Бу муваффақиятга эришишда механизация, фан ютуқларидан моҳирона фойдаланиш, барча имкониятларни оқилона ишга солиш асосий омил бўлиб хизмат қилди.

— Чапаев номли колхоз Урганч районида биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекди, — деб хабар беришади шу колхоз правлениесининг раиси **С. Сатипов** ва партия комитетининг секретари **З. Каримовлар** — 1312 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37,1 центнердан ҳосил кўтарилиб, унинг ярмидан кўпи машиналар ёрдамида териб олинди. Ў. Болтаева, Х. Раҳимова, З. Каримов каби илғор механизаторлар бункерлардан хирмонга 140-160 тоннадан «оқ олтин» тўкишди. Колхозимиз беш йиллик пландан ташқари давлатга 2 ярим минг тоннадан зиёд пахта топширди. Хўжалик аъзолари гектар бошига 45 центнердан ҳосил кўтариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу партиямиз XXV съездига муносиб тортиқ бўлади.

Киров район Киров номли совхоз ишчиси **С. Саҳобов** Борисов номли пахта пункти илғор ишчилари 15 минг ўрнига 20 минг тонна пахтани қабул қилиб олганликлари тўғрисида ёзса, попзлик **Р. Қурбонов** Ҳ. Ҳ. Ниёзий номли 17-ўрта мактаб ўқувчиларининг пахтакорларга кўрсатган ёрдами ҳақида мароқ билан хабар қилган.

Ҳозирги пайтда пахта мавзуи бош мавзу бўлиб қолганлигини қўлимиздаги хатлар кўрсатиб турибди. Уйчилик пенсионер **Қ. Тўраев**, бўкалик босмахона ишчиси **Ҳ. Пардаев**, янгиқўрғонлик ўқитувчи **А. Асроров**, сариосиёлик пропагандист **А. Абдуллаев**, Қарши давлат педагогика институтининг студентлари **Д. Раззоқов, Р. Ҳасанов, Р. Мансуров**, қувалик **Б. Холматов**, гулистонлик 9-ўрта мактаб ўқувчиси **М. Сангирова**, Балиқчи районидаги К. Маркс номли колхоз аъзоси **А. Мамажонов** ва бошқа ўртоқлар ҳам ўз хатларида пахтакорларнинг қаҳрамонона ишларини мадҳ этишган.

Бир группа газетхонлар қишлоқларда юз бераётган жуда катта социал ва маданий ўзгаришлар тўғрисида, экономика, деҳқончилик маданияти ва чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш масалалари хусусида фикр-мулоҳазалар айтишган. Самарқандлик **Б. Шамсиев, А. Суюнов, И. Норқувватов**, қашқадарёлик **М. Каримов, М. Раҳматов**, андижонлик **Р. Иминов** ва жиззахлик **У. Достоновлар** улуғвор беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш учун авж олиб кетган социалистик мусобақа самаралари тўғрисида, фан-техника ютуқларига суяниб иш олиб бораётган илғор корхона, муассаса, чорвадор хўжаликлар фаолияти ҳақида тўлқинланиб ёзишади.

Бир гуруҳ газетхонлар эл дастурхонини сабзавот ва полиз маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлаётган қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ғайрат-шижоатига юқори баҳо беришган. Ҳақиқатан ҳам, халқимиз дастурхони қишу ёзин нознеъматлардан аримайди. Байрам ва тантанали маросимлар столи шу маҳсулотлар билан файзли, зийнатли. Шунда ширин-шакар мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларидан татиб кўрган киши «Асл деҳқоннинг отасига раҳмат» дейиши турган гап.

Китоблик **О. Аминов** «Китоб» совхози соҳибкорларининг тўққизинчи беш йиллик топшириқларини шараф билан бажарганликларини маълум қилиб, бу зафарга Ш. Раҳмонов ва Ҳ. Ибодуллаев ўртоқлар бошлиқ бўлимларнинг қўшган катта ҳиссасини алоҳида таъкидлайди. ТошДУ студенти **М. Эсонбоев** «Нанай» совхози боғбонларининг йиллик социалистик мажбуриятга қўшимча яна 716 тонна мева етиштиргани ҳақида ёзса, фарғоналик **М. Орипов** Фарғона район полизчиларининг катта зафари тўғрисида хабар беради.

Эндиликда газета-журнал кириб бормаган хонадонни тополмайсиз. Пенсионернинг ҳам, ўқувчининг ҳам қўлида газета ёки журнал. Бу — совет кишиларининг кундалик одатига айланиб қолган. Шу кунларда республикамиз шаҳар, қишлоқларида газета ва журналларга обуна қилиш ишлари тугалланай деб қолди. Шу ҳақда солдат **Қ. Қаюмов**, самарқандлик **Х. Саматов**, фарғоналик **О. Раҳмонов**, андижонлик **Р. Иминов**, қашқадарёлик **П. Суяров** ва бошқа ўртоқлар хабар йўллашган.

Газетхонлардан тошкентлик **Х. Содиқов, Э. Одилов, Э. Мадатов, М. Туропов**, самарқандлик **О. Ўроқов**, наманганлик **Қ. Қодиров, О. Хоназаров**, андижонлик **Д. Холматова**, сурхондарёлик **Р. Абдураҳмонов, М. Шамаева**, қашқадарёлик **Т. Бойназаров** ўртоқлар ҳам ҳозирги кун мавзуида хабар, мақола, лавҳалар йўллаб, жойларда эришилаётган ютуқ, йўл қўйилаётган камчиликлар тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришган. КПСС XXV съезди шарафига қўшимча мажбуриятлар олиб ишлаётган, янги ташаббуслар билан чиқиб, меҳнатни шарафлаётган ва шу туфайли элда обрў топаётган меҳнатчиларнинг фазилатларини очиб беришга ҳаракат қилишган.

ШАХМАТ ОЛАМИДА

НУРАГАН „ХЎЖА ДЕВОР"...

Америкалик гроссмейстер Роберт Фишер шахмат тожига таҳдид солиб юрган пайтларда жаҳон чемпионлигини қўлга киритган салафларининг мусобақаларда кам ўйнашларини қаттиқ қоралаб юрарди. Лекин кўзлаган чўққини забт этди-ю, ўзи ғойиб бўлди-қўйди. Уч йилдирки, шахмат турнирларида қатнашиш тугул, ҳеч кимга кўринмайди ҳам. Шу ерда тождан ҳам ажради. Хўш, нима гап ўзи?

Ўтган йилнинг охирларида, ёш совет гроссмейстери Анатолий Карпов барча саралаш мусобақаларини муваффақиятли якунлаб тождорга рўпара бўлиш учун шайланиб турган бир пайтда, бразилиялик ёш гроссмейстер Энрике Мекинг «У билан мен беллашаман», деб қолди. Даъвогарларнинг чорак финалидаёқ Корчнойдан енгилиб, чемпионлик учун курашни давом эттиришдан четлашган Мекингнинг гапи ростга ўхшарди. «Олишув шартлари, — деган эди Мекинг ўшанда, — Фишер нимани хоҳласа ўшандай бўлади». Матч харажатлари кимнинг — миллионер отасинингми ёки бадавлат шахмат ҳомийсининг ҳисобига бўлиши ҳақида ортиқча қайғурмади. Мекинг учун энг муҳими Фишерни матчга кўндириш эди. Ўйин бошланмай туриб, бразилияликнинг матбуот конференциясида айтган мана бу сўзларига нима дейсиз: мабодо Фишерни ютиб чиқса, Карпов билан беллашишга розилик берармиш?....

Айрим шарҳчиларнинг фикрича, Фишер ёш Карповни енгиб чиқишга кўзи етмаганидан Мекингни танлаган. Нажиқлик бобида Мекингга ҳам тараф йўқ. Францияда ўтказилган жаҳон шахмат олимпиадасида Бразилия командаси уни ўз сафидан чиқариб юборишга мажбур бўлди. Ҳар қалай Фишер билан Мекинг матчи ўйналмай қолди.

Шундан кейин одамлар америкалик гроссмейстер Карпов билан куч синашиб кўради, албатта, дейишди. Кўпчилик, у қўйган талаблар — шунчаки бир «ғашга тегувчи» тактикавий йўл, охирги дақиқаларда «Ўйнайман», дейди-қўяди, деб ўйларди. Бироқ ўша дақиқалар етиб келди, ўтиб ҳам кетди. Фишер лом-мим демади. Халқаро шахмат федерациясининг президенти Макс Эйве, қоидага биноан 3 апрель куни совет гроссмейстери Анатолий Карповни жаҳоннинг 12-чемпиони деб эълон қилди.

Фишернинг ножўя ҳатти-ҳаракатлари, қилиқлари асло ўзини реклама қилишга интилишидан эмас, балки ҳақлигига ортиқча ишониши-ю мағлубиятдан чўчишидан келиб чиқаётганлиги ҳаммага маълум бўлиб қолди. Бўлмаса, Карпов мени 10:8 ҳисобида ютиб олсин, деган бемаъни шарт қўярмиди. Уч йил олдин унинг ўзи Б. Спасский билан бўлган матч шартларини қоралаган, ҳатто бўлғуси рақибига зарда билан: «...Сиз афзалликка эгасиз: 24 тадан 12 очко олсангиз бас, унвонингиздан айрилмайсиз. Мен бўлсам, уни олиш учун 12,5 очко жамғаришим керак» деган эди. Бир очко фарқини қоралаган Фишер Рейкьявикда Спасскийни ютиб чиққач, чемпионга уни мағлубиятдан асровчи ишончлироқ дастак даркорлигини фаҳмлаб қолди шекилли, «хўжа девор»ни ўйлаб топди фарқни икки очкога чиқарди.

— Бобби мағлубиятдан чўчишини биринчи маротаба кўрсатаётгани йўқ, — дейди унинг аввалги дўст-тренерларидан бири америкалик гроссмейстер Роберт Бирн. — Спасский билан учрашмасдан уч йил бурун у АҚШ чемпионатига қарши чиқди, чунки турнир Фишер талаб қилганидек икки даврада эмас, балки бир даврада ўтказилиши кўзда тутилганди. Ўшанда АҚШ шахмат федерациясига йўллаган мактубида: «Мен бу йилги чемпионатда қатнашишни жуда истайман. Аммо, бундай мусобақада эмас; негаки мазкур шароитда дастлаб битта ё иккита бой бериб қўйиш, биринчи ўриндан маҳрум қилиб қўяди», деб ноліган эди.

Фишернинг фикрлаш тарзини билиб олиш учун унинг 1965-1966 йилги АҚШ чемпионатида дастлаб икки ўйинни ютқазиб қўйса-да, ғолиб чиққанлигини, 1966 йили Санта Моника шаҳрида Пятигорский соврини учун ўтказилган улкан халқаро мусобақанинг 6, 7 ва 8-турларида кетма-кет мағлубиятга учрагач, кейинига ҳаммани ютиб Спасскийдан фақат ярим очко ортда қолгани ва иккинчи мукофотга сазовор бўлганлигини эслаш кифоя. Чамаси, унинг турнирда эришадиган муваффақиятларидан кўра, мағлубиятдан чўчиши кучлироқ кўринади.

Спасский билан бўлган матч олдидан ҳам унга ана шу мағлубиятдан қўрқиш аломатларини енгишга тўғри келди. Унинг адвокатлари, секундантi ва яқин бир дўсти Фишерни Исландияга зўрлаб олиб келишди.

— Матч шарт-шароитларига норозилик билдирар экан, — дейди Роберт Бирн, — бунга асосан пул мукофотини рўкач қилса-да, гап бошқа жойда эди: мағлуб бўлиб қолишдан ёмон қўрқарди. Шунда англиялик миллионер Слейтер ҳамёнидан 125 минг доллар чиқарди-да, Фишернинг оғзини очирмай қўйди. Слейтер: «Спасскийданки қўрқмас экан, мана пул!» деган эди-да.

Адвокатларидан бирининг айтишича, Рейкьявикдаги пул масаласи Фишер учун матч мутасаддилари устидан назорат ўрнатишга бир баҳона эди, холос. Фишернинг долларга нисбатан чин муносабати 1972 йилдан кейингина равшан тортди. Чемпион бўлиб олгач, у жами беш миллион долларга яқин миқдордаги ўзи учун мақбул савдо-сотиқ таклифларини рад этди. Бу ҳар кимнинг ҳам иши эмас, албатта.

Ҳар қандай биринчи даражали шахматчи ҳам тахта ёнида оқибатини тушунтириб бўлмайдиган қўпол хато қилиб қўйишдан холи эмас. Шахматчилар одатда ана шунақа хатолардан чўчийдилар. Лекин Фишерни, бошқалардан ажратиб турувчи нарса, хатодан ортиқ даражада қўрқиши, тасодифий янглишишдан асровчи шартлар қўйишидир. Шу туфайли у жаҳон чемпионлигини курашсиз топширди: «Шўр тупроқдан тикланган «хўжа девор» остида қолди. Бу билан матч иштирокчилари учун таъсис этилган беш миллион долларнинг кўпроқ қисмини олишдан ҳам воз кечди.

Икки ойча олдин дараксиз Фишер Венесуэлада пайдо бўлиб қолгани, ҳеч ким билмасин деб соқол қўйиб юргани, шундай бўлса ҳам одамлар уни таниб олгач, бир кечада у яна ғойиб бўлганини ёзишди. Яқинда у Лос-Анжелесдаги суд идорасида пайдо бўлганмиш. Ўзи ҳақида китоб ёзган бир дўстини шартномада кўрсатилган моддалардан баъзиларини бузганликда айблаб, судга берибди. Ундан 20 миллион доллар талаб қилибди....

Собиқ чемпион шахмат ўйнаш ўрнига йилда бир бор кўриниш бериб қўйиб, бошқа вақтда шинавандаларнинг кўнглини тополмай юрибди. Тождорликка кўтарилган 24 ёшли совет гроссмейстери Анатолий Карпов эса ваъдасининг устидан чиқяпти: уч-тўрт ой ичидаёқ элликка яқин учрашув ўтказди. Нуқул ғолиб чиқяпти. Бир бор ютқазди, холос. Ҳатти-ҳаракатларидан асло мағлубиятдан чўчиётгани билинаётгани йўқ. Чемпионлик унвонига жамики шинавандалар дахлдор эканлигини ёддан чиқармаяпти.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

ТАБИАТ ВА ИНСОН

ДЕЛЬФИНАРИЙДА БИРИНЧИ ТУҒИЛИШ

Батумидаги дельфинарий жаҳон океанида яшайдиган ва энг кўп даражада ривожланган дельфинларни ўрганиш учун бирдан-бир лаборатория ҳисобланади. Шу дельфинарийда «Персей» ва «Маша» номли бир жуфт дельфин тутқунлик шароитида биринчи марта болалади. Бу дельфинлар шу йил ёзда Қора денгизнинг Анапа соҳили яқинидан тутиб келтирилган эди. Улардан туғилган боланинг вазни 10 килограмм, узунлиги 75 сантиметр. Бу янги туғилган дельфинга ота-оналари ғоят меҳрибон, сира ёнларидан ажратмайдилар.

Батумидаги дельфинарий ходимларининг айтишларига қараганда, бу ноёб ҳодиса дельфинларни сунъий етиштириш ва ҳатто «хонакилаштириш» учун, бинобарин океан жониворларининг бу энг ажойиб намояндаларини янада чуқурроқ ўрганиш учун ғоят катта имконият очиб беради. Биологлар болалаган дельфинлар оиласини синчиклаб кузатмоқдалар. Уларнинг сув остидаги ҳаракатлари кино лентасига олиб қўйилди. Янги туғилган дельфиннинг овқатланаётган пайти айниқса мароқли. У овқатланишга киришишдан олдин она билан бирга бир неча секунд сузиб юради. Ўзига тегишли сутни ичиб олгандан кейин эса қувониб онасининг атрофини бир марта айланиб ўтади.

А. ВИГНАНСКИЙ.
ТАСС мухбири.
Батуми.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» БАЗАСИ ҚОШИДАГИ

22-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975-76 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ВА РЕСПУБЛИКА ШАҲАРЛАРИДАГИ ҚУРИЛИШЛАРДА ИШЛАШ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ ПАРКЕТЧИЛАР, ДУРАДГОРЛАР, БЎЁҚЧИЛАР, СУВОҚЧИЛАР, ПАРДОЗЧИ-ПЛИТКАЧИЛАР, МОЗАИКАЧИ-ПЛИТКАЧИ-ПАРДОЗЛОВЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати бир ва икки йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 7—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ 14 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига қўшилади.

ЎҚУВЧИЛАР ТОШКЕНТ ШАҲРИГА ПРОПИСКА ҚИЛИНАДИЛАР ВА ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқувчилар кунига уч маҳал овқат, махсус кийим, форма ва бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар, ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти берилади.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАР ИНСТИТУТ ВА ТЕХНИКУМЛАРНИНГ КЕЧКИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА КИРИШДА ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР (конкурссиз қабул қилинадилар).

Билим юртини битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига йўлланма билан юбориладилар.

БИЛИМ ЮРТИДА КЕЧКИ СМЕНАЛИ МАКТАБ, МАХСУС ВА УМУМИЙ ФАНЛАР БЎЙИЧА КАБИНЕТЛАР ВА ЎҚУВ БАЗАСИ МАВЖУД.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар-жойидан справка, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ленин райони, Астраханская кўчаси, 12-уй (5, 12-трамвайларнинг «Кўк бозор» бекати).

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Мультфильм. 18.45 — Тошкент — **Олмаота мусобақаси.** 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — МОСКВА. 20.30 — ТОШКЕНТ. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Зулфия (адабий портрет). 22.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей:** ЧССР — СССР. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — ТОШКЕНТ. Концерт. 20.00 — Беш йиллик зарбдорлари. 20.30 — Телефильм. 22.00 — Дугоналар. 22.30 — **Бахтли бўлай десанг** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Кинофильм. 20.15 — Ўқув кўрсатуви. 20.55 — Концерт. 21.20 — Тошкент янгиликлари. 21.45 — **Тонгда қатл этилганлар.** (бадиий фильм).

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/XI да **Аяжонларим**, 14/XI да **Чақмоқ**, 15/XI да **Ҳаёт шоми.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/XI да **Ҳижрон**, 14/XI да **Олифта**, 15/XIда **Сув келтирган азиз**, 16/XI да **Жон қизлар.**

Кино

Оқ қулоқчин — САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА», «НУКУС», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Картани илмий асосда ўйнаш — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Кўнгилсиз севги баҳори — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН», (жуфт соатларда).

Эҳтиёт бўл, Зузу! — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

1975—1976 ўқув йили учун математика, амалий математика, физика, биология, рус тили (махсус группа), чет тили мутахассисликлари бўйича

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА ЎРТА МАКТАБНИ БИТИРГАН ИЛҒОР ИШЧИЛАР, КОЛХОЗЧИЛАР, ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ТУГАТИБ ҚАЙТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Курсга кирувчилар саноат корхоналари, қурилиш, транспорт, алоқа, геология — қидирув ташкилотлари, совхозлар, колхозлар, шунингдек, ўзлари хизмат қилган ҳарбий қисмдан йўлланма ва иш стажлари ҳақида справка олиб келишлари шарт.

Тайёрлов бўлимида ўқиб муваффақиятли имтиҳон топширганлар университетнинг кундузги бўлимига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

ИШ СТАЖИГА ЭГА БЎЛМАГАНЛАР ВА ЎРТА МАКТАБНИ 1975 ЙИЛДА ТАМОМЛАГАН ЁШЛАР ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИЛАР.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: ректор номига ариза, иш жойидан йўлланма, меҳнат (колхоз) дафтарчаси, иш жойидан характеристика, аттестат (асл нусхаси), 6 та фотосурат (3х4 см.), медицина справкаси.

АРИЗАЛАР 20 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар билан 25 ноябргача суҳбат ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ДЕКАБРДА БОШЛАНАДИ.

Тайёрлов бўлимида ўқиш муддати — 8 ой.

Мурожаат учун адрес: Самарқанд шаҳри, М. Горький бўльвари, 13-уй, рус филологияси факультети.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

И. М. МЎМИНОВ НОМИДАГИ ФАЛСАФА ВА ҲУҚУҚ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Секторлар катта илмий ходимлари: илмий коммунизм, граждан ҳуқуқи ва процесси ва хўжалик ҳуқуқи, колхоз ва ер-сув ҳуқуқи ва табиатни муҳофаза қилиш ҳуқуқи (фан доктори ёки кандидати);

секторлар кичик илмий ходимлари: колхоз ва ер-сув ҳуқуқи ва табиатни муҳофаза қилиш ҳуқуқи (фан кандидати ёки илмий даражасиз мутахассислар).

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Академик Х. Сулаймонова кўчаси, 33-уй.

●

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг

ЎЗБЕКИСТОН ЧОРВАЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лаборатория мудири: чорвачиликда гормонларни татбиқ этиш.

катта илмий ходимлар: овқатни ҳазм қилиш сектори, ем-хашакли экинлар селекцияси ва уруғчилиги лабораторияси;

бўлимларнинг кичик илмий ходимлари: механизация, асаларичилик.

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 102145, Тошкент область, Орджоникидзе район «Красний водопад» алоқа бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ ТИЛ ВА АДАБИЁТ ИНСТИТУТИ

нутқ маданияти сектори мудири вазифасига

(фан кандидати ёки фан доктори)

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 70-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. 03753. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 265.